

List za korist delav-
skega ljudstva. Delavci
so opravičeni do
vsakega kar proizvedejo.
—
This paper is devoted
to the interests of the
working class. Work-
ers are entitled to all
what they produce.

PROLETAREC

Entered as second-class matter, Dec. 6, 1907, at the post office
at Chicago Ill. under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Office: 2146 Blue Island Ave.

"Delavci vseh dežela, združite se!"

PAZITE!
na številko v oklepaju-
ki se nahaja poleg va-
šega naslova. Prileplje-
nega spodaj ali
na ovitku, Ako (314)
je številka...
tedaj vam s prihodnjo
številko našega lista po-
teče naročnina. Prosti-
mo, ponovite jo takoj.

Štev. (No.) 313.

Chicago, Ill., 9. septembra (September) 1913.

Leto (Vol.) VIII.

Baroni bakra povzročili tretji umor.

14-letna deklica žrtev tolovajske bestijalnosti, s katero se odlikujejo najeti Waddell-Mahonovi morilci v bakrenem okrožju. — Zavedni stavkarji ne odnehajo niti za las svesti si zmage. — Slovenski štrajkarji apelujejo na delavstvo.

Calumet, Mich., 3. sept.—(Pos. por. Proletarec.) Sodrug! Naš boj se nadaljuje. Velikanska večina stavkarjev stoji solidarno in neomajana. Kapitalisti nas mislijo prisiliti nazaj v staro sužnost s tem, da so sedaj pričeli ubijati — nedolžne otroke. V pondeljek 1. sept. — na "Labor Day" — so Waddell-Mahonove barabe streljale na množico štrajkarjev, ki so z ženami in otroci paradirali okrog rudnika v Kearsarge — okrog pet milj od Calumeta — in ena kroglja je zadela 14 let staro deklico po imenu Margareta Fazikas. Deklica ima prestreljeno glavo, toda ob tem času, ko to išem, še živi, pravzaprav visi med življenjem in smrtjo in gotovo bo mrtva preden Proletarec prinese to moje poročilo. Lopovskim kapitalistom ni dovolj, da že imajo dva brutalna umora na vesti — hočejo še več in še nedolžno dekle mora v prerani grob.

Ali mislite, sodrug, da lopovske barabe, ki ubijajo mirne delavce in njihovo dečo, takoj pri-
mejo in denejo pod ključ, kamor po vsi pravici spadajo? O, kaj še: Morilec se dovoli toliko časa, da lahko brez ovir ubežijo. Kapitalisti šerifa in guvernerja v svoji torbi, kadar imajo vse vlade moči v svojem zepu, da po-
čenjajo kakor se jim poljubi z revnim in usmiljenja vrednim delavskim ljudstvom. Delavci! Po-
rabite dobro volilni dan, kadar pride naokrog, da ne boste po-
tem ob času štrajka in svojih pravihnihtv samih sebe tolkli po glavi. Delavstvo v bakrenem okrožju je že spoznalo svojo na-
pako ali — prepozno za sedaj. Bič, katerega smo poljubili, nas sedaj neizrečeno tepe. Ali le po-
čakajte, tirani! Še ni sveta koe-
nee! Še bo prišel naš dan! Pri-
prihodnjih volitvah naj se kapi-
talistični koristolovci le obrišejo za naše glasove. Mi smo vstali. Sedanji boj nam je pa lepa šola.

Po naključju sem dobil 64. št. "Amer. Slovenca", ki bi se pa moral imenovati "Jolietška Lončarica." To pa radi tega, ker ne-
kateri tukajšnji "bravci" lončar-
skega pokolenja odkladajo tam svoj lončarski bluff. Podpisal se je "Katoliški delavec" — v res-
nici je pa katoliški požeruh in
grško-lončarski Janez. Molči,
molči, Janez, kdo ti pa kaj veru-
je! Ali imaš tudi ti kaj od tega,
da pomagaš jolietiskim bedakom
lagati proti rdečkarjem in delav-
skemu časopisu? Jaz vprašam g.
K. G. J. kaj on vendar misli, o
sedanji stavki in Calumetu! Naj
pove svoje mnenje, potem bomo
videli, čegav prijatelj je g. katoli-
ški Janez. Med tem mu pa jaz la-
hko takoj povem svoje mnenje o
katoliških delavcih tukaj. Pra-
vzaprav povedal bom, kar je
fakt, da namreč — — — katoli-
ški delavci in Calumetu — ču-
jte! — skobajo! In sicer skobajo
pod vodstvom Luke Klopčiča, ka-
teri nosi konjsko podkev na pr-
sin. (Vsi sicer ne, ali lepo števi-
lo jih je, kajti večina skobov so
Slovenci, pobožni in katoliški
Slovenci!) V ožgled temu dej-
stvu me ne bo čisto nič presene-
tilo če gre tudi Janez ozir. doti-
ni "Katoliški delavec" tudi ske-
bat, da s tem pokaže svojo ljube-
zen do delavstva. Čestitam "Jo-
lietški Lončarici" na takih "brav-
cih" in zagotovitvi, da če še
pride kak Klepetec semkaj na-
ročnino pobirat, ne. dobi je več

pa 80 topničarjev iz Lansinga, da
pomagajo konjenikom terorizirati
stavkarje. Baroni bakra so
menda mnenja, da imajo tolovaj-
ski puškarji delavce popolnoma
v oblasti, zato dovoljujejo, da
odhaja vojaštvo.

Apel na društva.
Slovenski in hrvatski stavkar-
ji v Calumetu, ki so organizirani
v S. N. P. J., so zadnji teden ape-
lirali potom "Glasila" na drus-
tva omenjene organizacije za de-
narno pomoč. Stavkarji dobe od
unije potom trgovcev potrebna
živila, toda primanjkuje jim že
denarja za plačevanje društvenih
asesmentov, vsled česar so tri dr.
SNPJ. v Calumetu v nevarnosti,
da zapadejo suspendaciji. Nepo-
trebno nam je ponatisniti dotični
apel, kajti našone vsaš čitatelj
Proletarca bere tudi Glasilo. Pri-

poročamo pa gorko, da se sodru-
gi nemudoma oglašijo s prispevki
in pomagajo našim bratom v
Michiganu do hitreje zmage. Mi
poznamo solidarnost društev S.
N. P. J. in odziv bo brez dvoma
povoljen. Veliko je pa zvestih
slovenskih stavkarjev, ki še niso
člani S. N. P. J. in po našem
mnenju je potrebno, da se tudi
tem zagotovi gmožna pomoč od
strani našega zavednega delav-
stva, da lažje vzdržijo z ostalimi
vred v boju. Priporočamo sodru-
ga v Calumetu, da storijo po-
trebne korake, da dobe pomoč
tudi oni slovenski stavkarji, ki
niso pri naših društvih. Bodimo
solidarni v polnem pomenu besede.

Vsi prispevki naj se za sedaj
pošiljajo na naslov: John Plautz,
420—7th St., Calumet, Mich.

Matj Jones v Calumetu.

DROBTINICE IZ MICHIGAN- SKE STAVKE.

— Matt Smoke (Smuk!) je e-
de-iz med slovenskih propalje,
ki nosijo konjske podkove na pr-
sin. Pred 11 leti je zatajil svo-
jega lastnega brata, kateri je ta-
krat prišel iz starega kraja. Smuk
je zatajil svojo slovensko narod-
nost in dejal je, da je Neme-
c in zato ni hotel poznati svo-
jega brata, kateri je govoril samo
slovensko. Prekrstil je tudi svoje
ime Smuk v angleško "Smoke",
kar je slovensko: dim. Pravi dim!
Danes je pa izdal vse delavstvo
in postal skebski patron. O your
Smoke — smoke out!

— Na celem svetu nima rudni-
ška industrija boljše mašinerije
kakor je ravno v bakrenem okro-
žju. In zopet na celem svetu niso
strojniki, ki operirajo rudniško
mašinerijo, tako slabo plačani
kakor ravno v bakrenem okrožju.
V Butte, Mont., ima najzadnji
strojnik \$4.50 dnevno. Koliko pa
ima v Calumetu? Povprečno še
dveh dolarjev ne! Zato pa je
štrajk.

— Čujemo, da sedaj opravljajo
"tramersko" delo, kolikor se ga
sploh upraviča, bossi: Dvesto
bossov, kolikor jih ima C. and H.,
sicer ne more nikdar nadomestiti
tisoče "tremerjev" (nakladalec
bakrenega kamenja v kare) ki so
na štrajku, vendar je pa dobro,
da tudi bossje malo poskusijo s
tem delom. Gospodje bossi, ki so
bili vedno tako visoko nad ubogim
tremerjem, naj se učijo dvigati
kamen, da bodo znali v bodoče
ceniti tremerja drugače.

— Kakšne pomočnike ima šerif
Cruise? Dva deputija sta bila zad-

nji teden aretirana v Quincy, ker
sta v tuji hiši ukradla kravatno
iglo in dva zlata manšetna gum-
ba. Za deputij po imenu Jack
Chelley je bil pred leti obsojen
v 20letno ječo radi požiganja in
pozneje pomiloščen. In še več sli-
hni karakterjev. To potrjuje, kar
smo že večkrat rekli: pošteni lju-
dje ne puškarijo in ne skobajo.

— Vsa čast ženam štrajkarjev!
V mnogih stavkah se je že poka-
zalo, da ženske so boljše piketi kot
pa moški. In to se je pokazalo tu-
di v Calumetu. Vsa čast vrlim
ženskam!

— Rudarji v svinčenih rudni-
kih, okrožja Flat River v Missou-
ri, so pravkar dosegli lepo zma-
go potom kratkega štrajka pod
vodstvom Western Federation of
Miners. Svojo zmago so prazno-
vali s sijajnim obhodom in shod-
dom na Labor Day in pri tej pri-
liki poslali so sledečo brzojavko
svojim bratom v boju v Michiga-
nu: Zmagoviti rudarji svinčene-
ga okrožja v Missouri zbrani na
shodu pošiljamo gorke pozdrave
našim stavkajočim bratom v ba-
krenem okrožju Michigana. Bra-
tje, stojte krepko z Western Fe-
deration of Miners in gotova
zmaga bo kronala vaš bratři boj.
Združeni stojite, nezdruženi pa-
dete. R. R. MacKenzie.

— Vojak, kateri je pred krat-
kim ustrelil konja, misleč da je
štrajkar, je baje prejel zavpil:
"Halt!" Ker pa ubogi konj ni
razumel vojaške komande, moral
je svojo gorostasno ignoranco pla-
čati s svojo konjsko páro. Po-
trebno bi torej bilo, da gen. Ab-
bey odpre šolo za konje in krave
in jih uči vojaške komande.

Kaj je skeb?

(Času primerna razprava.)

Skeb! — Kaj je skeb? Kaj ta beseda pomeni? Zakaj zavedni delavci po celem svetu tako sovražijo to besedo? Zakaj se z gnju-
som, studom in z največjim preziranjem obračajo od človeka, kateri
nosi to ime? Zakaj je to najbolj žaljiv izraz, ki ga more dati delavec
svojemu sodelavcu? Zakaj se beseda "skeb" prime le delavca?
To so vprašanja, ki jih je treba temeljito pretrstati. Beseda
"skeb" je angleško: scab. Doslovno prevedeno v slovenski jezik
je "seab" garja ali grinta. Naš izraz za "skeb" je torej znani "gar-
rjevec" in pravilno bi tudi bilo "grintavec". V milejšem izrazu je
skeb stavkokaz ali štrajkolomec.

Skeb je produkt štrajka ali stavke. Stavka je industrijalna vojna
med delavci in delodajaleci. Vojna — v kateri se mora delavec
boriti golorok, mirno, med tem ko delodajalec lahko rabi vojaštvo,
hajonete, puške in kanone. In v teku te vojne pride mizerna krea-
tura in gre na delo, katerega so drugi delavci pustili z namenom, da
prisilijo delodajaleca, da jim zboljša delavne razmere. Kreatura
prevzame delo štrajkarja in je pri volji delati — v mnogih sluča-
jih — daljši delavnik in za manjšo plačo, samo da pomore deloda-
jalecu uničiti štrajk, prignati jih nazaj na delo, razbiti delavsko or-
ganizacijo in ubiti vsako nado stavkarjev na boljše dni.

Nobena beseda ne izraža med zavednim delavstvom toliko lo-
povščine kakor ravno besedica: skeb. Pomeni najgrše izdajalstvo
do brata, do sodelavca; kar je bil Judež Iškarijot Kristusu, to je
skeb svojim bratom delavcem; kar je bil famozni Efiyalt slavnim
Špartancem, to je skeb svojim tovarišem pri delu; kar je bil Bene-
dikt Arnold ameriškim kolonistom v boju za svobodo v prvi revolu-
ciji, to je skeb delavcem, ki se bore proti stari sužnosti. Iškarijot je
prodal Krista za trideset tolarjev — pravijo — skeb prodal svoje so-
delavce za par dolarjev; Efiyalt je prodal Špartance Perzijancem
za lepo oblubo — skeb prodal svoje brate delavce za cigaro ali pri-
kupno oblubo, da bo imel potem stalno delo. Ali veste sedaj, kaj
pomeni beseda izdajalec? Beseda "izdajalec" pomeni toliko kot
"skeb" — in "skeb" pomeni toliko kot "izdajalec"! Najgrša, naj-
sramotnejša beseda, kar je besed ohranila zgodovina in razvoj je-
zikov!

Delodajalec kliče na pomoč vojaštvo zato, ker upa, da se bodo
oglasili skebje. Če bi ne bilo skebov — delavskih izdajec — bi bilo
vojaštvo nepotrebno. Delodajalec ve, da so med delavci nezvestne-
ži in omahljivi, ki se dajo kupiti. Delodajalec sam dosti ne zaupa
skebom. On zna, da delavec, kateri izda svoje brate, ni dosti vred-
en; on zna, da je človek brez značaja in brez sraa. Ali vzame ga
na delo vraceno, kajti on hoče uničiti štrajk in v to svrhu mu je vsa-
ka propalica dobrodošla.

Skeb je navadno človek brez značaja, sebičen in hudoben. On
ne misli na nikogar, kakor samo na sebe in kako bi se priljiznil bossu.
Petolizec je prve vrste. Skeb navadno ne pozna ljubezni do nikogar;
vsa njegova priljiznenost je pokrita s hinuvstvom. Ako ima ženo in
otroke, jih navadno pretepa in zanemarija. Za družbo ni, ker ima za
vsakega zaničljiv zasmeh in surove žalitve, vsled česar se ga vsak-
do hitro naveliča. Skeb je navadno tudi pretepač; vedno ima nož ali
pa revolver pripravljen. Osem izmed desetih je pijanec, ki za glaž
piječe prodajo vse. Profesionalni skeb bi prodal očeta, mater, ženo
in otroke, svoje ime in kamen iz groba svojega očeta. Poznaš ga že
po tem, ker takoj povesi oči, če mu pogledaš v obrzc.

Skeb uživa večno preziranje od strani zavednih delavcev. Kamor
pride, mu pokažejo vrata, čim je spoznan. Tisoče milj daleč s prstom
kažejo za njim: to je skeb. Ko je štrajk končan, mu navadno delo-
dajalec pokaže vrata. Kajti skebom ne zaupa niti kapitalist. On
ve, da skeb je nezanesljiv in neznačajen. Tudi kapitalist je previden
— na svojo korist.

Skeb je kriv, da je stavka izgubljena. Ako je pa stavka dobljena,
tedaj nastopijo za skebe revni časi. Seliti se mora takoj, ako
neče trpeti neskončnega zasmehovanja in preziranja. Kajti naj se
še tako kesa in dela pokoro, na čelu nosi neizbrisljivo znamenje:
skeb.

Kakor rečeno, skeb je navadno kriv, da je stavka izgubljena.
Kapitalisti sami ne bi nikdar porazili delavcev. Ako delavci do zad-
njega moža stoji skupaj, zmagajo gotovo. Ampak delavce v stavkah
porazijo delavci sami — skebje.

Skebje se ločijo v dve vrsti. Prvi so profesionalni skebje, ki se
pečajo samo s to "obrto". Hodijo od mesta do mesta, kjer je štrajk
in sprejemajo delo. To so večidel zločinci — cel karnival zločincev.
Pobegli kaznjenci, bivši kaznjenci, rojeni lenuhi, ki jim smrdi vsako
delo, vojaški dezertjerji vsled zločinov, navadne barabe, tolovaji,
pretepači, kronični obiskovalci bordelov itd. itd. Sploh najnižji in
najgrši izmeček človeštva so. Ti ljudje so sposobni za vsak zlo-
čin. Zažgati hišo ali ubiti človeka jim je ravno toliko, kakor bi
robrali počen gumb na cesti. Drugi skeb je pa tisti, kateri vzame
delo stavkarja v svojem mestu, kjer je poprej delal in kjer biva.
Te vrste skeb je skoraj slabši od prvega. Profesionalni skeb živi
celo svoje življenje v hudodelstvih in njegovo sree je zaprt za vsak
človeški čut. Profesionalni skeb ne pozna delavskih razmer, ne ve,
kaj se pravi stradati z družino vred, niti ne zna, kaj se pravi teško
delati za borno plačo. Domači skeb pa vse to dobro ve. Zato pa je
njegovo skebstvo tolikanj bolj sramotnejše in neodpustljivo. Do-
mači skeb zna, da škodi svojemu sosedu, svojemu prijatelju, svoje-
mu rojenemu bratu in očetu ter vsem svojim znancem v mestu —
in mogoče ve, da škodi tudi samemu sebi — ali njegova trma je tako
velika, njegovo sree je tako zakrknjeno, da ne pomisli nič. Tak skeb
je bolj nevaren kot prvi, ker v svojem stnem sovraštvu do stav-
karjev je zmogel storiti hudodelstvo tudi nad lastnim rojenim
bratom.

Domači skeb je strašopetec, ker se boji, da ne bo več dela
zanj, če gre enkrat na štrajk. Nima zaupanja v slogo, niti v nikogar.
Podoben je tistemu, kateri se je obesil, ko je dva tedna deževalo,
mislječ, da ne bo več nikdar solnee sijalo.

Domači skeb je podoben najbolj hudobnemu tatu, kateri ukra-
de slepen cent iz klobuka ali pa otroku grilje iz ust. Oj krale stav-
karjem kruh iz ust, a zadnji se ne smejo po zakonu braniti.

Domači skeb je podoben prostitutki iz navade, katere se vlačí
po dvanaesti uri ponoči po zakotnih ulicah in prodaja samo sebe za
vsako stvar.

Stavkujoči gredo na zborovanje v Palestra dvorano.

Skeb v obče pomaga krasti in ropati svoje brate delavce, za kar prejme podkupnino — plačo ob času skebatva. Dalje pomaga ubijati svoje brate delavce, kajti za vsak umor, ki ga izvrše najeti morilci kapitalistov nad stavkarji, je odgovoren tudi skeb.

Z eno besedo: skeb je vse, kar je najgršega in najpodlojšega v človeški družbi: izdajalec, špijon, strahopetec, propalca, tat, ropar in ubijalec! Zednja tri hudodelstva sicer ne izvršuje vsak skeb direktno, pomaga jih pa vršiti po okolščinah.

Ali veste sedaj, kaj je skeb?
Slovenski delavci širom Amerike, čuvajte se tega strašnega imena!

Iz naselbin.

AURORA, MINN.

Že večkrat se je razmotrivalo in pisalo po delavskih časopisih, da bo pošiljal delavce solnce svoje bode šele takrat, ko se bo delavec zavedal, da je človek, da ima ravno one in iste pravice do življenja, kakor kralj, cesar, baron, grof milijonar, papež, škof in tako naprej. Zavedal se bo, da je on prišel ravnotako na svet kakor oni, dasi se sedaj ločimo po stanovih in po premoženju.

Ako pogledamo malo v sv. pismo, najdemo tam zapisano, da je Bog ustvaril Adama in Evo. Izročil jima je zemljo, rekoč: "To je zemlja, katero bosta obdelovala in v potu svojega obraza bosta jedla svoj vsakdanji kruh. Nadalje nas sv. pismo in cerkveni učenci uče, da smo mi vsi sinovi in hčere Adama in Eve.

Tako trdi nezmotljiva rimskokatoliška cerkev.
Ako je temu tako, se nam vsiljuje misel v glavo: Če je Bog dal Adamu svet, če smo mi njegovi otroci, če je Bog Adama postavil gospodarjem celega sveta, kje je potem naš del?

Kje je naša zemlja, da jo obdelujemo zase in ne za druge? Delavec, kje je tvoja domovina? Ni maš je — akoravno delaš od zgodnje mladosti do današnjega dne in delal je tvoj oče, delal tvoj ded, praded in tako dalje od početka človeštva.

Bog je rekel Adamu: "V potu svojega obraza boš jedel vsakdanji kruh."

In mi, Adamovi otroci, pa, najsi bode kralj, cesar, papež, baron, škof, delavec, kmetovalec, milijonar, ali karkoli, smo vsi bratje in sestri.

Vprašanje pride zdaj, kako to, ako smo vsi bratje in sestri, da moramo mi delati noč in dan, biti razcepani, zakaj, ko smo vsi bratje in sestri, morajo biti naši (delavski) otroci lačni in bos?

A, otroci naših bratov (vsaj tako uči sv. pismo) milijonarjev se oblačijo v toplo kožuhovino najboljšje vrste.

Zakaj milijonari in milijarderji ne delajo, niti niso delali, pa vseeno se vozijo v avtomobilih, posebnih vlakih, stanujejo v razkošnih palačah: njihove žene prirejajo svojim ljubljencem psov in mačkam dragocene pojedine, razkošne pogrebe, same se oblačijo v svilo in baržun!

Zakaj vse to?! Ako smo vsi bratje in sestri, zakaj mora potem delavec in njegova družina bivati v zaduhlih stanovanjih, zakaj mora biti njegova družina lačna in raztrgana, zakaj mora oče te uboge, razcepane družine delati vsaki dan tako trdo od zore do mraka?!

Vse to da nekaj misliš? Vprašajmo se, kje so pa vendar bogatini vse to bogastvo dobili? — Pokradli so nam — delavcem! Oropali so naš našega dela, našega produkta.

Vsaj tako nas uči zdrava pamet in pa — razlaganje sv. pisma. Ako poseduje in sam človek milijon in še več akrov zemlje, pa ni nikoli delal, a mi delamo vsaki dan, pa nimamo ničesar, potem je gotovo, da je nas okradel.

Okradel je že naše dede, pradede, okradel je nas, naše žene in otroke, pa najsi bode to že Peter, ali Pavel, kajti fakt je, da sam ni tega zaslužil.

Delavec, kako dolgo še bomo mi to trpeli? Kdaj se bomo zbudili iz spanja, vstali, ter zahtevali svojih pravic!

Velika armada zavednih delavcev se že bori zoper današnji krivični sistem!

Čitatelj ali čitateljica, si li tudi ti že med njimi? Ako še nisi, se pridruži tej armadi zavednih delavcev, ki se bojujejo za svoje delavske in človeške pravice.

Marsikoga se čuje reči: "To je tako bilo in bo, pa tudi drugače biti ne more!"

Ako natančno pregledamo zgodovino, — samo sto let nazaj, — pa že vidimo, koliko se je spremenilo!

V stari domovini je bila na primer tlaka. Kmet je bil suženj grajščakov in veleposestnikov. Plačevati je moral cesarju desetino, grofu — veleposestniku tretjino, potem je prišel še duhovčen, potem birač, ki mu je odnesel še ostalo.

Njemu, ki je pridela vse, pa ni ostalo ničesar!
Bil je oropan, oropan svojega dela in svoje družinske svobode! Izkoriščali so tudi njegovo ženo in hčer z vso hudčevsko pohotnostjo.

Toda — kmet je vstal, zbudil se je, akoravno so mu za trpljenje obljubovali plačilo nad zvezdami, za nepokorščino pa pekel ter ga strašili s hudičem in biračem! Zmešnil se, ni zato in vsem je povedal v obraz, da ni dal noben bog — nikomur nobene pravice izkoriščati ga!

Vstal je torej, prijel je za orožje, za sekuro in koso, za vile in motike, za puško in meč! Kar je hotel, je zahteval glasno in to v vsej Evropi naenkrat, dasi takrat še ni bilo ne telegrafa, ne telefona! Prestoli so se majali, grofje so se tresli pred svojimi sužnji, tresla se je cela Evropa in naposled tudi padla.

Prejšnji suženj je postal sam svoj, dobil je ustavo, parlament in volilno pravico.

No, in danes že stojimo v dobi civilizacije, moderne civilizacije. — Zakaj torej ne more biti drugače?

Naši očetje so se morali bojevati z orožjem v roki! Nam tega ni več potreba, ker so nam naši očetje in dedje priborili tudi splošno in enako volilno pravico. To je zdaj naše orožje; s tem dosežemo vse! Ako glasujemo delavci edinole za svoje delavske kandidate, bo za nas kmalu nastopila boljša bodočnost!

Delavec ima večino, a vlada pa manjšina.
Ako dela sedaj manjšina take postavbe, da vlada večino, bo naredila potem delavska večina take postavbe, da bo vladala manjšina.

Zatorej delavci, na plan! Ne spimo več, zadosti smo se naspali! Organizirajmo se v politično delavsko stranko, to je v socialistično stranko, ker le ta je edina stranka, ki se bori za koristi mezdnega sužnja delavca.

Delavec je opravičen do vsega, kar producira in geslo naše bode: "Kdor ne dela, naj tudi ne je!" (Izrek sv. Pavla.)

Boj kapitalu! — Boj proti mezdnemu suženjstvu, ker kapital pošilja delavce in njihove sinove v prerani grob, njegove hčere pa v prostitucijo.

Ako so se naši očetje in dedje bojevali s sekuro in s koso napram modernemu oboroženemu sovražniku — buržoaziji, — so pretakali izmučeno kri, so padali, kakor snop je na bojnem polju!

Zakaj bi potemtakem spali mi in ne bli v boj z uma svetlim mečem, porabili naše delavsko orožje glasovnico na volilni dan ter glasovali za svoje kandidate, socialistične kandidate!

Delavec v bakrenem okrožju so garali in delali leta in leta za kralje bakra. Ali oni (kralji bakra) so jim dajal za to le drobtinice, ki so padale z njihovih obloženih miz.

Delavec so volili, kar so jim njihovi kralji zaukazali, namreč njihove hlapec — republikance in demokrate. Nekateri so volili iz strahu pred pekrom, drugi iz nevednosti, tretji za smrdljivo cigaro itd. itd.

Sedaj pa, ko so videli, da so izkoriščani do mozga, so odložili kramp, lopato in vrtalne stroje ter zahtevali svojih pravic.

Tisti — njihovi prejšnji prijatelji, lažiprijatelji — republikan-

ci in demokrate, ki so prišli s pomočjo delavskih glasov do mestnih uradov (oficov) so pa poslali nanje morilce v obliki Cruse-jevih barab!

V imenu postavbe morijo mirne delavce po stanovanjih. Če je to pravica, potem se pač vse nehal! Vlada je poslala na stavkujoče vojaštvo, oboroženo z najmodernejšim morilnim orožjem z brzo-strelnimi puškami in topovi!

Ako bi bili delavci oddali svoje glasove svojim delavskim kandidatom, bi bili izvoljeni ti na celi črti in bi tudi varovali pravice delavcev, ne pa kapitalistov.

Zmaga bi bila na delavski strani in baroni bakra bi se morali dati in dati delavcem kar zahtevajo!

To ni samo v bakrenem okrožju, pač pa je to širom sveta.

Delavec, suženj, zbudi se! Spal si zadosti!

Trume zavednih vstajajo. Angelj svobode te kliče v bojne vrste!

Boben grmi; tromba svobode poje!

Kliče nas v vrste zavednih! Primimo urno za orožje — uma svetli meč! Bojujmo se roko v roki, ramo ob rami z našim delavskim topom — glasovnico!

Potem lahko trdim, da nam bo zasijalo solnce svobode in boljše bodočnosti. Zgubiti nimamo ničesar, pridobimo pa lahko celi svet!

Osvoboditi si moramo najprej vase, potem trge, mesta, okraje, dežele, države, dele sveta in zatem — celi svet!

No, — potem se bodo uresničile besede sv. pisma: "Postal bo en hlev in en pastir" — mednarodni socializem!

Naj za danes končam, a pridem še!

Soc. pozdrav vsem čitateljem "Proletarca"; Tebi delavski list "Proletarec", pa 10.000 naročnikov, da bi nas vsaj kaj kmalu obiskoval dnevno!

Vaš za soc. evolucijo!
Vincent Mikulich.

DETROIT, MICH.

Obveščam člane kluba št. 114 J. S. Z., kakor tudi tiste, ki niso člani, ampak imajo zavest, da — v združenju je moč — kajti tudi ti so vsi dobrodošli, da se vrši prihodnja seja kluba št. 114 J. S. Z. na 2150 Jefferson Ave. in Anderson ulice v nedeljo, 14. sept.

Prične se ob deveti uri dopoldne.

Na seji imamo nekaj zelo važnih točk pretresati, kar se tiče delavskega vprašanja.

Pridite torej vsi slovenski delavci v Detroitu na to diskuzijo, da nam pomagate! Kdor čita "Proletarca" naj opozori tudi one, ki ga ne čitajo!

Prihodnja seja bo torej prva, ki bo živa in zanimiva.

Vljudno prosim tudi tiste s. druge, ki hočejo prestopiti od št. 61 v naš "slovenski klub. št. 114", da poravnajo svoj assessment zadnjemu tajniku, in obenem ga obvestijo za prestop, da bodo stvari v redu pri obeh klubih.

Slovenski delavci v Detroitu, agitirajte za socializem in pristopite v aktivne vrste, namreč v naš klub.

Čitajte "Proletarca", edini slovenski delavski list v Ameriki. Iz njega se učite vsaki teden nekaj kaj je socializem.

Pozdrav na vse zavedne delavce po Združ. državah.

Thos. Petrich,
tajnik kluba št. 114. J. S. Z.

Dunlo, Pa.

V listu "Proletarce", št. 310, 19 avgusta sem čital dopis iz Dunlo, Pa., katerega je skoval neki brihtni, ali kakor ga je razumeti podkovani pod imenom: "Že veste kdo sem."

Četudi ne rad, toda primoran sem odgovarjati temu podkovanemu človeku.

Dragi čitatelji, gotovo ste tudi vi čitali, kako je začel ta človek napadati in blatiti brez poudara slovensko, do sedaj dokaj mirno naselbino Dunlo in izobr. društvo "Vihar".

Naj omenim samo glavne stvari. Prvo je, da hočemo njega s silo spraviti v omenjeno društvo "Vihar". Tukaj se zelo motiš fant. Druga je, da imamo tukaj najraje ljudi, ki pridejo iz stare domovine bos. (Seveda si lahko tolažimo besedo "bos") Po vsem naziva, da je Dunlo napredna slovenska naselbina. Seveda on obrne vao stvar (up) side

down) gornjo stran doli.

Dragi pisec, na vse tvoje kovano pisanje naj odgovorjam to-le: Ali še ne veš, da pri vsaki novi organizaciji ali društvu se agitira za pomnoženje članov?

Ali misliš, da ako te je kateri izmed članov vprašal, boš li pristopil k d. "Vihar", s tem hotel prisiliti? Meni se sploh zdi, da si ti mislil, da brez take "podkovane" osebe ne bo nič za dr. "Vihar". Zopet zmeta.

Nekaj tudi omenjaš, da odbor in vodja gledaliških predstav, bi radi ukrenili najboljše, (hočeš reči, ako bi znali). Na to naj ti bo odgovor, da odbor in pomožni vodja delajo neumorno za napredek. Ob času ustanovitve dramskega odseka smo izvolili dva vodja, to je: prvega in pomožnega. Žal, da moram reči na tem mestu, da gl. vodja se je kmalu izneveril svojemu poklicu in prevzel vodstvo drugega odseka to je: društva ponočnih krokarjev. To društvo pa ni obstalo dolgo časa. Zakaj ne, naj sedaj zamolčim, (vsekakor pa, ako želiš, ti po jasnim drugič.) Kar se pa tiče pomožnega vodja, pa še danes vtraja z vso požrtovalnostjo.

Omeniti moram še, da tisti, ki piše, da imamo tukaj najraje bosa ljudi, naravnost laže, kajti pri nas je vsakdo dobro došel, ne glede, ima li čevlje ali ne, naj pride iz stare domovine ali pa nove.

Ti (podkovani) glede tukajšnjega izobr. dr. "Vihar", naj ti še to-le pojasnim:

Društvo "Vihar" se je ustanovilo iz treh podpornih društev, do tedaj tukaj obstoječih in tedaj je bila dana prilika vsakemu pristopiti, pa naj je bil pri kakem podpornem društvu ali ne, edino da ni mogel biti voljen v odbor, ako ni bil član enega ali drugega društva.

V izobr. dr. "Vihar" se tudi sprejema člane, dobrega značaja, vsake druge narodnosti, razum črnece, pa ne glede kakega verskega prepričanja je eden ali drugi. Član tega dr. more biti tudi lahko, ako živi izven Dunlo, bodisi v kateri naselbini hoče.

Evo, to ti je drugi dokaz, da nimamo samo bosa ljudi najraje.

Kar se pa tiče surovosti, katero ti predbacivaš, je pa boljše, da molčiš, sicer pridejo tvoja surova dejanja na dan.

Pozdrav delavskemu razredu! Član "Viharja".

Op. ur.: Na ta dopis moramo opomniti, da smo dobili še en — v smislu podoben — dopis, a ga nismo priobčili. Mnenja smo, da prvi dopisnik ni mislil prav nič slabega! Želimo, da ti in podobni napadi prenehajo in da delujete vsi složno! Kar se črnece tiče, pripomnimo, da so tudi ti ljudje in marsikdaj boljši in zvestejši, kakor beli!

INDIANAPOLIS, IND.

Dovolite mi nekoliko prostora za moj skromni dopis!

Slučajno sem dobil v roke "Ave Marijo". Čital sem dolgi članek, v kojem piše Fr. Mali, da so ga edino socialisti pripravili do tega, da je umoril človeka.

Po mojem mnenju ni tako. Jaz pripadam stranki že nad 18 let. Obveščam sem z raznimi socialisti. Čet sem že več sto govorov, a toliko povem, da nisem čul še niti enega socialistu, da bi komu svetoval, naj človeka umori.

Bodi pa povedano vsem katoliškim "duhovnikom", da sem že čul, kako oni — "duhovniki" hujskajo in ščuvajo ljudi!

Če pa želite, Vam podam drugič nekaj vzgledov in dokazov!

Pozdrav!

Op. ur.: Kolikor nam znano, Mali sploh nikdar ni bil vpisan v soc. stranko.

HUNTINGTON, ARK.

Malokdaj se čita kak dopis iz naše naselbine.

Zato sem se namenil napisati par vrstic.

Kar se dela tiče, se dela sicer dobro, vendar ne svetujem nikomur hoditi sem za delom, ker se isto prav težko dobi.

Kar se tiče društev, napredujemo prav dobro. Pred tremi meseci smo ustanovili socialistični klub na "Arcola" blizu Huntingtona.

Dozdaj se je vpisalo 30 članov. Seje se vrše vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Člani, udeležujte se sej! Učimo se drug od drugega! Bodimo si

bratje in ne hvalimo se: "Jaz znam več kakor ti!"

Kdor res kaj več ve, naj pride na sejo in naj to pokaže. Hvaležni mi bomo, ako se kaj naučimo od njega.

Sodrug, podpirajmo se in učimo se dobro sukati uma svitli meč.

Učimo se za boj proti našemu sovražniku, ki piše našo srčno kri. Otrsimo se verig, v katere smo vklenjeni! Edino sredstvo zato je socializem. On je tista zvezda, ki nam kaže pot do končne zmage!

Torej, vsi člani, apeliraj na vas vse, udeležujte se sej polnoštevilno in prispevajte teh par bosih centov.

Premislite, da je vsak cent kroglja v naše sovražne vrste!

Na zadnji veselici S. N. P. J. v Huntingtonu so zavedni rojaki prispevali za štrajkarje v Michiganu \$7.02. — Dragi sotrpini ne ustrašite se boja, katerega bijete z vašim zmajem. Premislite — za Vami stoje milijoni razedno zavednega proletarijata, ki so Vam pripravljeni v vsaki sili — pri skočiti na pomoč.

Z bratskim pozdravom, vaš do zadnje kaplje krvi!

Fr. Senger.

HANCOCK, 2 sept. 1913.

Členjeni urednik!

Ze večkrat sem čital vaš priljubljeni časopis in mnoge dopise v njem!

Gotovo bi bralci radi kaj čuli tudi o tem kraju in teh naselbinah, kakor je Quincy in Hancock!

Včeraj "Labor day", je bil krasen, samo malo bolj vroč dan, da se je lahko vsakemu čelo potilo.

Tudi tu je bila velika slavnost naših unijskih delavcev.

Bili so različni rokodelci, brivci, delavci smodk, tiskarji, krojači, barvarji, delavci iz pivovaren itd.

Na čelu sprejeda je igrala godba.

Za godbo so se vozile večje glave unijske organizacije. Med njimi je bil tudi mestni župan g. Abe Ojala.

Vozovi so bili krasno okinčani, kakor na dan 4. julija.

Prvi naslovi so bili tiskani. Na vsaki strani je nesel en moč "Park Brewery Strike".

Kar se tiče pivovarniških delavcev tu okoli, so ti na štrajku. Pivovarna sicer vari pivo, a dela svojo obrt s samimi skebi ali garjevci, ki si ne morejo drugače služiti kruha.

Pivovarstvalci delajo ponoči in tudi vozijo pivo ponoči.

To je umevno, ker drugače jih je sram poštenim ljudem pogledati v oči.

Dasiravno imajo dežnike na vozu, pa še klobuke na oči vlečejo. Večina teh dvoonožnih živali so Nemei in Polentariji.

Tam kjer pretakajo pivo po steklenicah, je vpsolen en Slovenec, po imenu Fred Saie kot prvi mož ali boss bottling shop.

Ta noče niti tega pripoznat, da je Slovenec. Biti hoče el Anglež. Sram bodi takega človeka!

Koj od začeta, ko je izbruhnil štrajk, so vdeli štrajkarji v pivovarno ter skebe izgnali.

Dragi bralci, ogibajte se skeb, teh Judejev, ki se vedno v som prilizujejo.

Pomnite, da ne bo prineslo to drugega, kakor, da bo šel ta "business" temprej na boben!

Še nekaj, kar se tiče trpinov v rudokopih.

Bilo je tu neštevilno ljudstva. Vsa skupna parađa je bila več ko 2 milj dolga.

Udeležili so se je vsi iz bližine South Range.

Union žene in otroci so bili prvi. Potem so bili možki, a še vedno zmešano z vozički. Bili so celo možki, ki so nosili v naročju male otročiče, da so olajšali trpljenje svojim ženam.

Revežem je v resnici pot lil z obraza, ko so morali tako daleč "marširati" z otroci v naročju.

Vnebovpijoči grehi so, da garjevci bojujočim zastavljajo pot.

Bratje so teh borečih se trpinov, a ni jih aram. Odgovorite garjevci, li niste krivi pred Bogom in pred ljudmi?!

Sramujte se! Bralci, kateri ima pravo dušo in srce, kaj pravite Vi k temu?

Niso li duše teh ljudi, kakor duše na hlačah? Ni li njihovo srce iz kamna?

Tudi pisec teh vrstic ni živina. Tudi on je krščen in izrejen katoličan. Tudi on sprejema sv. zakramente, ali nikomur ne odteguje njegovega kruha, kakor vi garjevci, ki hočete Bogu noge oblizati in sprejemate večkrat sv. rešnje telo.

Boljše je, da tega ne sprejmete več, predno ne oblečete druge kože.

Ne delajte dalje božjega ropa, ker Vi in vaši božji namestniki vero dol devate in gazite po njej.

Ali vas vera tako uči? Odgovorite vi božji konji!

Dragi urednik, ne bodite užaljeni, ko Vam toliko pišem, saj vam je znano, da je treba nevedne poučiti!

Sklenem ta dopis in priporočam vsem bralcem "Proletarca", da si ga naroče.

Vsem zavednim bralcem srčen pozdrav po širni Ameriki!

A, vam pa, skebi in garjevci — pozdrav s pfuj Judeži!

Naročnik "Proletarca".

ŽELEZNIŠKA NESREČA.

Na New York, New Haven in Hartford železnici se je 2. t. m. pripetila grozna nesreča.

White Mountain ekspresni vlak je z velikansko silo zavozil v Bar Harbor vlak, ki je vozil pred njim.

Trije spalni vozovi so popolnoma razbiti; v četrtem je lokomotiva ekspr. vlaka obtičala. — Ko se je nesreča zgodila so ljudje po spalnih vozovih še spali. 22 oseb je mrtvih 40 pa ranjenih.

Za smeh!

Popravljali so streho na kmetški hiši. Pri tem pade s strehe opeka in rani, k sreči le malo, hišnega gospodarja.

Ker niso imeli drugega, so mu dali na rano — jesija. Kmet si je tega dobrega zdravnika zapomnil ter je dal zato vse opeke namočiti v jesih.

Ko ga vprašajo, čemu to dela, — odgovori:

"I, zato, — če zopet kaka opeka s strehe pade in koga rani, se rana lažje zaceli!"

Neki učitelj je večkrat opominjal otroke, naj bodo med šolskim poukom tihi in naj mirno sede.

Nepokornežem je vedno s šibo žugal!

Več razposajencev, ki so sedeli pri peči, se ni prav nič zmenilo za opomine in pretnje in so nagajali še naprej kar so le mogli.

"Ali mislite, neukrotljiveci," je naenkrat zagrml učitelj, "da vas ne slišim?"

Moja ušesa sežejo do peči!"

ADVERTISEMENT

SLOV. DELAVSKA

PODPORNA ZVEZA

Ustanovljena dne 16. avgusta 1908.

Incorporirana 22. aprila 1909 v državi Penn.

Sedež: Conemaugh, Pa.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: FRAN PAVLOVIČ, box 705, Conemaugh, Pa. Podpredsednik: JOSIP ZORKO, R. F. D. 3, box 91A, West Newton, Pa. Tajnik: ALOJZIJ BAVDEK, box 187, Conemaugh, Pa. Pomočni tajnik: IVAN PROSTOR, box 120, Export, Pa. Blagajnik: JOSIP ZELE, 6108 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. Pomočni blagajnik: JOSIP MARINČIČ, 3536 E. 80 St., Cleveland, Ohio.

ZAUPNIK:

ANDREJ VIDRIH, box 523, Conemaugh, Pa.

NADZORNIKI:

VILJEM SITTER, 1. nadzornik, Lock box 57, Conemaugh, Pa. FRAN TOMAZIČ, 2. nadzornik, Gary, Ind., Tolleston, Sta., box 73. NIKOLAJ POVŠE, 3. nadz., 1 Craib st., Numrey Hill N. S. Pittsburg, Pa.

POBOTNIKI:

IVAN GORSEK, 1. porotnik, West Mineral, Kansas, box 211. JAKOB KOČJAN, 2. porotnik, 409 Ohio Street, Johnstown, Pa. ALJOSIJ KARLINGER, 3. porotnik, Girard, Kansas, R. F. D. 4, box 86.

VRHOVNI ZDRAVNIK.

F. J. Kern, M. D., 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Uradno glasilo: PROLETAREC.

Centena društva, oziroma njih uradniki, so ujudno prošni, pošiljati vse dopise in denar, naravnost na glavnega tajnika in nikogar drugega. Denar naj se pošilja glasom pravil, edino potom Poštah; Expressih; ali Bančnih denarnih nakaznic, nikakor pa ne potom privatnih čekov.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kakšne pomanjkljivosti, naj te nemudoma naznanijo urad glavnega tajnika, da se v prihodnje popravi.

IMENA IN NASLOVI URADNIKOV DRUŠTEV S. D. P. Z. ZA LETO 1913.

Boritelj, št. 1., Conemaugh, Pa. — Predsednik: Martin Jager, box 102; tajnik: Iv. Potokar, b. 16; blagajnik: Martin Šergan, b. 102; vsi v Conemaugh, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani društva Sv. Alojzija. Pomočnik, št. 2., Johnstown, Pa. Predsednik: Fran Gabrovšek, box 56; tajnik: Jos. Budna, box 57; blagajnik: Jos. Thompson, box 65; vsi v R. F. D. 3, Johnstown, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v dvorani društva Triglav. "Zavesnik", št. 3., Franklin-Conemaugh, Pa. Predsednik: Jak. Gabrenja, b. 422; tajnik: Jernej Lovko, b. 514; blagajnik: Frak Kos, b. 539; vsi v Conemaugh, Pa. — Seja vsako četrto nedeljo v Slov. Izobraževalnem Domu. "Zavedni Slovenec", št. 4., Lloydell, Pa. — Predsednik: Matija Hribar, b. 3; tajnik: Ant. Gerbec, b. 35; blagajnik: Matija Sernel, b. 77; vsi v Lloydell, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo. "Avstrija", št. 5., Ralpton, Pa. Predsednik: Ant. Omerzu, b. 168; tajnik: Martin Korosec, b. 205; blagajnik: Alojzij Kristan, box 62; vsi v Ralpton, Pa. "Zvesti Bratje", št. 6., Garrett, Pa. — Predsednik: Ant. Čuk, b. 217; tajnik: Iv. Kralj, b. 227; blagajnik: John Hočevar, b. 84; vsi v Garrett, Pa. Seja vsako prvo nedeljo. "Jedinstvo", št. 7., Claridge, Pa. Predsednik: Jos. Jaklič, b. 281; tajnik: Matija Regina, b. 216; blagajnik: Fr. Jazbec, b. 455; vsi v Claridge, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo. "Planinski Raj", št. 8., Primero, Colo. — Predsednik: Mihael Krivec, b. 324; tajnik: Ferdinand Kaiser, b. 339; blagajnik: Jos. Udovič, b. 589; vsi v Primero, Colo. Seja vsako drugo nedeljo. "Zavedni Štajerci", št. 9., Johnstown, Pa. — Predsednik: Jos. Junc, R. F. D. 4, b. 142; tajnik: Andrej Dobnikar, R. F. D. 4, b. 145; blagajnik: Valentin Negro, 714 Grove Avenue; vsi v Johnstown, Pa. — Seja vsako zadnjo nedeljo v Cello, Pa. "Jasna Poljana", št. 10., Brownsville, Pa. — Predsednik: John Gazdova, b. (f), Elderborn, Pa.; tajnik: Iv. Blažič, b. 88, Newcomer, Pa.; blagajnik: Iv. Stritar, b. 6, Brownfield, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo. "Zarja Svobode", št. 11., Dunlo, Pa. — Predsednik: Fran Bavdek, b. 242; tajnik: Fran Kantič, b. 243; vsi v Dunlo, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo. "Dauca", št. 12., Heilwood, Pa. Predsednik: Lorenz Šajn, b. 105; tajnik: Jos. Tomažič, b. 35; blagajnik: Alojzij Kitt, b. 85; vsi v Heilwood, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo. "Vercemica", št. 13., Baggaley, Pa. — Predsednik: Ant. Planinšek, b. 114; tajnik: Ant. Verhovšek, b. 141; blagajnik: Ignac Ferlin, b. 31; vsi v Hostetter, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo. "Moj Dom", št. 14., Orient, Pa. Predsednik: Anton Vartanšek, b. 7, Edenborn, Pa.; tajnik: Ivan Lipar, b. 472, Uniontown, Pa.; blagajnik: Iv. Brule, b. (f), Edenborn, Pa. — Seja vsako četrto nedeljo v dvorani New Salem, Pa. "Slovian", št. 15., Sopris, Colo. — Predsednik: Leo Marela, b. 21; tajnik: Alojzij Jaha, box 106; blagajnik: Fran Lukarič, b. 132; vsi v Sopris, Colo. Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Ivan Konecija, v Piedmont, Colo. "Bratstvo", št. 16., Buxton, Ia. — Predsednik: Leopold Strmole, b. 433; tajnik: Ivan Krasovec, b. 433; blagajnik: Ant. Tomšič, b. 433; vsi v Buxton, Iowa. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Ant. T. mišiča. "Zora", št. 17., Akron, Mich. — Predsednik: Gasper Volk; tajnik: Anton Novak, box 68; blagajnik: Fran Flisek, R. F. D. 3, b. 6; vsi v Akron, Mich. — Seja vsako prvo nedeljo. "Zvon", št. 18., Braddock, Pa. — Predsednik: Fran Zefran, 233 Kinnair Alley; tajnik: Jakob Zalaznik, 8421/2, Washington Ave.; blagajnik: Ivan A. Grm, 507 Chery Way; vsi v Braddock, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo. "Edinostni Slovenec", št. 19., Cereza, Kans. — Predsednik: Blaž Mišo-

Debeva. "Dobri Bratje", št. 38., Bridgeport, Ohio. — Predsednik: Martin Potnik, b. 134; tajnik: Frank Androja, b. 72; blagajnik: Josip Butar, b. 482; vsi v Bridgeport, O. — Seja vsako prvo nedeljo ob 8. dopoldne v dvorani društva sv. Barbare v Baydsville, Ohio. "Sokol", št. 39., Neffs, Ohio. — Predsednik in tajnik: Franc Kotar, b. 415; blagajnik: Leo Plahuta, b. 26; vsi v Neffs, O. — Seja vsako tretjo nedeljo v prostorih sobrata Josip Drača. "Orel", št. 40., West Newton, Pa. — Predsednik: Josip Ogrin, b. (f); tajnik: Frank Marela, R. F. D. 3, b. 15; blagajnik: Josip Zorko, R. F. D. 3, b. 91-a; vsi v West Newton, Pa. — Seja vsako četrto nedeljo dopoldne. "Jutrjana Zvezda", št. 41., Cleveland, Ohio. — Predsednik: Josip Marinčič, 3536 E. 80 St.; tajnik: Fran Kpkotec, 8103 Marble avenue; blagajnik: Anton Upleh, 8102 Marble ave. S. E. vsi v Cleveland, Ohio. — Seja vsako drugo nedeljo v dvorani rojaka Tomažina. "Mladi Slovenec", št. 42., Oglesby, Ill. — Predsednik: Ivan Goršek, b. 67; tajnik: Josip Stok, b. 19; blagajnik: Alojzij Novak, b. 121; vsi v Oglesby, Ill. — Seja vsako prvo nedeljo. "Sava", št. 43., Portage, Pa. — Predsednik: Martin Raspotnik; tajnik: Jurij Raspotnik; blagajnik: Mihael Božič; vsi v Portage, Pa.; R. F. D. 1. — Seja vsako drugo nedeljo. "Triglav", št. 44., Tercio, Colo. — Predsednik: Ivan Škrl, b. 137; tajnik: Frank Marob, box 212; blagajnik: Ivan Fatur, b. 195; vsi v Tercio, Colo. — Seja vsako drugo nedeljo. "Mirni Dom", št. 45., Johnstown Pa. — Predsednik: Mat. Pečjak, 287 Coopersdale Ave.; tajnik: Gregor Hrešak, 407 Eighth Ave. oba v Johnstown, Pa.; blagajnik: Josip Debeva, b. 720, Conemaugh, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v dvorani Sv. Cirila in Metodaja. "Južni Premog", št. 46., Aliz, Ark. — Predsednik: Matevž Starman, b. 127; tajnik: Ivan Jantar, b. 108; blagajnik: Fran Krefel, b. 14; vsi v Aliz, Ark. Seja vsako drugo nedeljo. "Slovenski Bratje", št. 47., Avella, Pa. Predsednik: Josip Kancius, b. 184; tajnik: Martin Obed, b. 167; blagajnik: Ivan Dolinar, b. 72; vsi v Avella, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo. "Slovenski Mladenci", št. 48., Aurora, Ill. — Predsednik: Jernej Vrbič, Aurora Ave.; tajnik: Ivan K. Marsich, R. 5, b. 112; blagajnik: Josip Jakoh, 720 Sheridan St.; vsi v Aurora, Ill. — Seja vsakega 10tega v mesecu. "Clevelandsko Slovenec", št. 49., Cleveland, Ohio. — Predsednik: Marija Polončič, 8100 Union Ave. S. E.; tajnica: Frančiška Penko, 8107 Marble ave.; blagajnica: Frančiška Juh, 3533 E. 82 St.; vse v Cleveland, Ohi. — Seja vsako prvo nedeljo. "Proletarec", št. 50., Franklin, Kans. — Predsednik: Alojzij Kerošec, b. 90; tajnik: Fran Vogel, b. 38; blagajnik: Alojzij Oblak, b. 90; vsi v Franklin, Kans. — Seja vsako tretjo nedeljo. "Delavec", št. 51., Cleveland, O. — Predsednik: Fran Mikše, 1423 E. 21. St.; tajnik: Primož Kogoj, 6006 St. Clair Ave.; blagajnik: Zalete Ivan, 1110 E. 64 St., N. E.; vsi v Cleveland, O. — Seja vsako zadnjo nedeljo v mesecu za prihodnji mesec. "Ljubljanski Grad", št. 52., De Kalb, Ill. — Predsednik: Anton Osredčkar, b. 302; tajnik: Ignac Kos, 1126 State St.; blagajnik: Fran Kržič, 1317 Market St.; vsi v De Kalb, Ill. — Seja vsako drugo nedeljo. "Planinska Vojilica", št. 53., Pickens, W. Va. — Predsednik: Fr. Predanič, b. 46; tajnik: Andrej Franetič, b. 46; blagajnik: Fran Čeligoj, b. 46; vsi v Pickens, W. Va. — Seja (f). "Karlo Učekar", št. 54., Rockwood, Pa. — Predsednik: Jernej Hočevar, b. 184; tajnik: Anton Hočevar, b. 184; blagajnik: Mihael Hočevar, b. 255; vsi v Rockwood, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu. "Vrh Planin", št. 55., Crab Tree, Pa. — Predsednik: Ivan Tome, b. 94; tajnik: Jozef Rozman, box 178; blagajnik: Andrej Jereb, b. (f); vsi v Crab Tree, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v dvorani sobrata Ivan Tome. "Skala", št. 56., Allegheny, Pa. — Predsednik: Jozef Muska, 1120 Springgarden ave.; tajnik: Frank Budič, 833 Pike St.; oba v N. S. Pittsburg, Pa.; blagajnik: Martin Kralj, 13 Ganstar St., Etta, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v K. S. D. v Pittsburg, Ia. "Caven", št. 57., Carrollton, O. — Predsednik: Anton Vidmar, tajnik: Ciril Stibil, box 404; blagajnik: Josip Prime, vsi box 404, Carrollton, Ohio. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Martina Čermelj. "Budar", št. 58., Canmore, Alta, Canada. — Predsednik: Josip Šribar, b. 201; tajnik: Anton Polutnik, b. 175; blagajnik: Fran Kralj, b. 172; vsi v Canmore, Alta, Canada. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih sobrata Anton Polutnik ob 4. popoldne. "Slovenski Fantje", št. 59., Maynard, Ohio. — Predsednik: Anton Sko-brne, b. 156; tajnik: Leopold Bregar, b. 46; blagajnik: Matija Bregar, b. 46; vsi v Maynard, O. — Seja vsako drugo nedeljo v dvorani g. Jos. Hrabaka. "Moonrunski Trpin", št. 60., Moon Run, Pa. — Predsednik: Jurij Pivk, b. 15; tajnik: Fran Močnik, b. 133, oba v Moon Run, Pa.; blagajnik: Josip Ark, R. F. D. 3, Carnegie, Pa. Seja vsako zadnjo nedeljo v mesecu ob 1. uri popoldan v dvorani sv. Barbare. "Napredni Slovenci", št. 61., Gary, Ind. — Predsednik: Martin Škela, 925 Madison St.; tajnik: Fran Tomažič, b. 73; Tolleston St.; blagajnik: Josip Prosenik, 11th ave. Hardware Co.; vsi v Gary, Ind. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih sobrata Ivan Ivančič. Zensko društvo "Sokol", št. 62., Cleveland, Ohio. — Predsednik: Josip Birk, 6029 Glass Ave.; tajnica: Frančiška Trbežnik, 1161 Norwood Rd.; blagajnica: Marija Poznik, 3323 Spencer ave.; vse v Cleveland, O. — Seja vsaki prvi torek v mesecu. "Adamič in Lunder", št. 63., Robbins, Pa. — Predsednik: Josip Gram, b. 24, Robbins, Pa.; tajnik: Jernej Rupnik, b. 15, Coulters, Pa.; blagajnik: Josip Serančič, b. 15, Robbins Station, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

za njo, da bi se ga usmili in sprejela njegovo ljubezen. Marsikateri je vzdihnil: "Če me Rozka vzame, bi si dal oči izkopati za to srečo." Katerikoli mladenič jo je ugledal, je bil očaran od njene lepote. Ja, pa tudi ona je jako priljudna in ljubezniva. — Kadar je koga pogledala s svojimi modrimi očmi, ta se je začel tajati kakor slad-led pod tem vražje vročim poletnim solncem. Kar pride iz zelenega Washingtona Frank B., lep stasovit mladenič, z golobjo dušo, mehak kot "pnter", šaljiv pa, kakor Pavliha. Kadar je spregovoril, mu je tekel med iz ust in celo moški bi ga poslušali, kaj šele mlada devica. Na ta način sta Rozka in Frank kmalu postala prava prijatelja, največja, kar jih more biti na svetu. No, pa skoro sta tudi izprevidela, da nista samo prijatelja, pač pa, da se ljubita — ljubita —! Kakor pregovor pravi, ni nič tako skrito, da bi ne postalo očito. Tako se je zgodilo tudi v tem slučaju. Frank je poprašal na obe strani starše, ako so zadovoljni, da se poročita. Dobil je povoljen odgovor: "Kar se ljubi, naj se vzame, ker le v ljubezni je sreča in zadovoljstvo." Poročila sta se dne 3. avgusta. Rozka in Frank sta postala s tem ne samo prijatelja, ampak kar mož in žena. Ta povest se torej končava, kakor vse lepe pravljice iz davnih dni, kajti njiju starši so priredili jako lepo ženitovanje. Bilo je veselja, da vam ga nikakor ne morem popisati. Vsega je bilo obilo. Vsakovrstna jedila in pijače so bile na razpolago! Zato smo se tudi vsi svatje dolgo držali pri tej hiši. Šele četrty dan je malo potihnilo, ko nas je premagovalo že na vseh živcih. Šale je bilo na vse strani polno, kamor sem se obrnil! Ko so pa že vsi drugi šaljivci prenehali, je stal ženinov tovariš še vedno na svojem mestu in uganjal burke, da bi skoro vsi popokali od smeha. Ker je ta Ribenčan se mu jako poda uganjati burke; mogoče mnogo bolj, kakor lonce delati ali rešeta plesti. No, zato si je tudi izbral delo salonerja, kjer ima prilžnost, žalostne razveseljovati! Pa mi naj nihče ničesar ne zameri! Novoporočencema pa še enkrat kličem: "Obilo sreče!" M. Keržan. PITTSBURG, PA. Kdor je toliko srečen, da pater "misjonar" "Skazi Mir" smatra dovolj neumnega za dostop njegovih misijonskih potov, ta je tudi toliko počaščen, da dobiva zastoj svet' list Ave Mico, ta je pač že videl "Skazi Mirjeve" skazarije. Tako je bilo do sedaj, vzelo se je vse le za špas in kratak čas, ki ga tudi kak pater mora imeti. Ali avgustova številka je pa pokazala, da Ave Mica ni samo za Skazi Mirjev špas, ampak tudi za Skazi Mirjeve hamparije in oterske laži. V tej zadnji številki je spisali nekdanji fajmošter in revolucionar — prav zaprav nekdanj clevelandski anarhist nekak krvav protokol, kjer popisuje življenje — fanta morileca — ki je na srečen način ušel zadnje čase vislicam v Pittsburgu, ki se sedaj nahaja v domstrni ječi, spodaj spisa je pa seveda podpisal tega nesrečnega fanta. Ime Mali znači v slovenski javnosti bridke spomine, kaže žalostno sliko, kaj je zmoežen neolikan človek, ki pride iz farovskičole v odprto življenje. To nam je danes znano, da so naredili naši "častiti" krvavo kupčijo z njegovo nepopisno lumparijo, ki jo je zmoežen narediti le kak izpridenec, ki veruje v odpuščenje grehov, ako kakemu Skazi Mirju potisne srebrni groš v lažnive njegove roke. Obljubili so mu odpuščenje njegovega greha, ako dovoli postaviti svoje ime za reklamo Ave Mici. Maliju, temu notoričnemu prešestniku in ubijalcu očeta nedolžnih otročičev, je to mešetarjenje jako dopadlo, da je dal svoje krvavo ime za reklamo Ave Mici, kakor da usmiljen človek stare hlače prezeblenu beraču. Skazi Mir je pa te stare, krvave hlače brž oblekel, s katerimi miali vse socialiste prepoditi iz

Amerike, kakor farovski koruzno strašilo vrane iz koruze. Pater Anarhist iz clevelandske afere našega seveda tako le: Ta le Mali je pa res pripraven človek za vsak zločin. Če je svoji stari ljubici ustrel, da ji je njenega moža spravil v krstvo deželo, ta človek bo pač pomagal tudi meni ameriške Slovence farbat in odirati. Torej tega človeka pokažimo javnosti kot rdečega socialista, ki se nasrkal socialističnih naukov in je začel na svojo pest krvavo revolucijo. Pokažimo tega človeka kot zgled ostalih še hušjih socialistov, — ki pa se je prvi po posebni milosti božji vrnil iz grešne poti in kliče drugim svarilni: "Quo vadis, socialist!" Z drugimi besedami rečeno, ta vzorni Skazi — Mir nesrečnega spomina, hoče vse socialiste svetu predstaviti kot razbojniško tolpo, ki mori nedolžne ljudi, prešestuje z zakonskimi ženami in preganja nedolžne služabnike božje. Pa to se bo temu Skazi Mirju slabo splašalo. Dosedaj se za njegov business nismo brigali ali danes je našega potrpljenja konec in hočemo odkriti govoriti. Ako mi mrliča kličevo iz groba, naj pater Skazi-Mir vé, da ga je on prvi obudil. Nas v tem slučaju ne zavdene krivda, ako odgrnemo plašč pozabljenja in pokažemo lumparstvo, ki se je že davno odigrala, širši javnosti, da s tem razkrikanmo svetohlinskega patra, ki je še veliko bolj krvav, kakor Mali, — ki se nahaja v dosmrtni ječi — med tem ko Skazi-Mir še vedno hodi prosto pot, dasi bi moral biti že davno prej za omreženimi okni, kot Mali. Pa začnimo tam kjer Skazi-Mir nehuje. Pravi, da je bil Mali socialist, da jebral socialistične časopise — katerih imena se pa več ne spominja. Čudno, da se imena več ne spominja, kako je to, da se še spominja, da je bil socialist. Seveda pater jo je tukaj pri glavni točki zavozil. Mali ni bil nikdar naročnik socialističnih časopisov, ni nikdar dajal nič v podporo listov ali soc. stranke, zato ni čuda, da se soc. listov ne spominja. Pač pa sta dajala v svojem pregrešnem uživanju darove za v čast božjo in cerkvi, da bo bog, srečno spravil s poti njegovega moža in ga nadomestil s sedanjim jetnikom. Ali veste, kaj se to pravi? Ljudje zdrave misli bodo pač vedeli kaksi socialisti morajo biti taki pobožni kristjani, ki dajejo za sv. maše, da se jim bo njegov zločin posrečil. Pater Skazi-Mir tega seveda ne bo pisal v Ave Mico, kakor tudi ne bo pisal tistih lepih reči, ki jih je uganjal v Clevelandu, da so habsburci norele, možki pa pobijali šipe po noči, šli v spalnice, prerezali telefonične in električne žice, da se jim je njih lumparska namera posrečila in da napadeni ni mogel poklicati na pomoč. Taka oblast kot Malija, je tudi Skazi-Mirjeve tolovaje polovila in jih spravila za omrežja. Seveda povzočitelj je pa tudi tedaj hodil pod toplim solncem — ker on zna delati humbug, kakor ga dela še dandanašnji. Pa vsega je enkrat konec, tudi Skazi-Mirjevih sleparij mora biti enkrat konec. "Dalje prihodnjik". "NAŠI ZAPISKI". "Kdor se hoče podučiti, kaj je socializem in kaj socialisti hočejo, ta naj se naroči na 'Naše Zapiske' katera revija se odlikuje po svojih originalnih in interesantnih člankih. "Naši Zapiski" so edina slovenska znanstveno socialistična revija, ter jih ureduje sodrug dr. H. Tuma, odvnetnik v Gorici. "Naši Zapiski" izhajajo mesečno v obliki leposlovnega lista (magazin) ter stanejo za celo leto za Ameriko \$1.30. Naslov: Uprava "Naših Zapiskov", ulica Treh Kraljev, št. 16, Gorica, Primorsko, Avstrija. SODRUGI! Vsak socialist bo moral naročiti "PROLETARCA", kajti list živi samo od svojih naročnikov. Vsak socialist bi moral širiti "PROLETARCA", kajti to je prva naloga naše stranke. Vsak socialist bi moral točno plačati naročnino za "PROLETARCA", ker le na ta način se zamore osigurati napredek našemu listu, ter ga povzdigniti v dnevnik. Delavci na krov! JAKO VAŽNO VPRŠANJE? "Ali sem še postal socialist?" "Proletarce"?" Še ne!

Dopisi.

ROUNDUP, MONT.

Čenjeni urednik, dovolite mi ne koliko prostora v našem listu. Z delom gre tukaj še precej dobro, ali nikomur ne svetujem hoditi sem za delom. To se namreč zelo težko dobi (in če ima kdo kaj Terbovčevih čukov, se jih lahko znebi). Tu smo zelo veseli ljudje in, ako pride k nam še tako žalosten tujec, postane kmalu vesel! Naselbina Terbovlje s premoživim rovom št. 3, je še mlada in je oddaljena kakih deset minut od mesta Roundupa. Slovenci so se začeli naseljevati tukaj pred dvema in pol leta. Zlaj imamo že dovolj sosedov, da se nam ni treba samemu dolgočasiti. Mir in spozumnost (zastopstvo) nas tudi nista zapustila. Ako je jednemu dolgčas, pa gre k sosedu v vas, da se kaj pogovorita in zraven pa nekoliko ječmenove povzijeta, da se jima ne suši jezik pri govorjenju. Med pogovorom se pridružijo še drugi sosedje in največkrat se konča to veselo govorjenje s kakim 8 ali 16 galonov sodčkom. Samo ob sebi je razumevno, da pridejo ob takih prilikah šale na vrsto pa tudi resni pogovori, ki imajo tudi svoj uspeh. Nedavno se je uresničil tak pogovor. Mi smo ugibali, a dve nežni, mladi bitji sta pa že znali, kar se je ugibalo. Tu v naši naselbini živi družina Z., ki je jako spoštovana. Oče Luka dela neumorno, da preživi pošteno svojo družino. Poleg drugih otrok so imeli v tej družini tudi pridno in krasno hčerko Roziko. Prav lahko bi rekli, da je to najlepša roža v prvem cvetju. Rdeča je kot jabolko, mlečno nežnega obraza s stujimi očmi in vitkega staza. Ni čuda, da je marsikateri mladenič s trpečim srcem pogledoval

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKI TOREK.

Letnik in izdajatelj: Jugoslovanska delavska tiskovna družba v Chicago, Ill.

PROLETARIAN

Owned and published EVERY TUESDAY by South Slavic Workers Publishing Company Chicago, Illinois.

Glasilo Slovenske organizacije Jugosl. socialistične Zveze v Ameriki.

Subscription rates: United States and Canada, \$2.00 a year, \$1.00 for half year.

NASLOV (ADDRESS): "PROLETAREC"

2146 Blue Island ave. Chicago, Ill

NORVEŠKA DEMOKRACIJA.

Kristianija, začetkom avgusta.

Ko se je leta 1905 Norveška v popolnem miru ločila od Švedske, je nastalo vprašanje, če naj si dežela poišče novega kralja, ali pa naj se ustanovi kot republika.

Ali Hakon je kralj, kateremu ni ostalo skoraj nič drugega kakor ime in civilna lista. Predsednik francoske republike ima več vladarskih pravic, kakor norveški kralj.

Od lanske jeseni, ko so konservativci pi volitvah nad vse pričakovane temeljito pogoreli, ima liberalna stranka s 76 glasovi večino.

Demokratiziranje se je pričelo takoj po ločitvi od Švedske. Najprej se je odpravilo kronanje, ker so s tem spojene ceremonije za starele in niso naši dobi primerne.

Za nekaj časa se je ustavila demokratska akcija, ko je prišla leta 1909. v storting (poslanska zbornica) konservativna večina. Ta je potrebovala izrednih sredstev, da si umetno utrdi moč, katere ji ni dajalo zaupanje ljudstva.

Nova liberalna vlada je morala gledati, da se odpravi tudi to sredstvo korupcije. Če bi imeli križi in trakovi le demokratičen pomen, bi se pri nas nihče ne spuščal zaradi njih v kakšne boje.

vpliv v privatnem in celo v javnem življenju, postane odprava take možnosti resna demokratična zahteva.

Dobro pa je bilo še, iz nekega posebnega razloga, da je prišla zadeva na Norveškem na dnevni red. Socialisti so že davno vedeli, da se na liberalno stranko tudi v navadnih meščansko-demokratičnih reših ni brezpogojno zanašati.

Ker pa so šle take dalekosežne reforme gladko, ne bi bil nihče mislil na to, da se pojavi opozicijska reakcionarjev v liberalni stranki ravno pri vprašanju redov, ki je vendar tako podrejenega pomena, da se ne da niti v sanjah primerjati recimo z zakonom o enakih ženski volilni pravici.

Zadnja beseda še nikakor ni izrečena. Zdi se, da bo ta zadeva pomagala, da se izčisti liberalna stranka. Ministrski predsednik Knudsen, kateremu se mora priznati demokratično mišljenje, vztraja na svojem načrtu in pod njegovim vplivom postavlja liberalna stranka vprašanje redov na svoj program.

Če izstopijo, izgubi liberalna stranka večino, ki jo ima sedaj sama v parlamentu. Knudsen pa misli, da je njegov vladni načrt tak, da ga bodo lahko podpirali socialisti, s katerimi bi imel tudi po izstopu opozicionalcev večino.

Mogoče je, da pride v zvezi s krizo stranke tudi do krize v ministrstvu. In tudi to bi bilo dobro, ker bi prišli tako vsaj do nove demokratske vlade, ki seveda ne bo socialistična, ki pa bi vsaj napredni program lahko izvršila brez strahu, da se ji bodo metala iz lastnih vrst polena pred noge.

Slovensko-šovinistični slavitelji balkanske vojne so tako zadovoljni z rezultatom drugega balkanskega klanja, kakor da niso mogli bogovi ukreniti ne boljše ne pametnejše.

našli zločinstvo te vojne in opozarjali na strahotno škodo, ki jo prizadene to ubijanje in požiganje balkanskim narodom. In kdor ni šovinistično zaslepljen, mora spoznati grozoto škode, ki je ne izravna nobena teritorialna pridobitev.

"Stoletje otroka". Veliko knjižnico bi napolnile knjige, ki so jih v zadnjih desetih letih napisali najrazličnejši ljudje — vse učiliški profesorji, učitelji, zdravniki, sociologi — kako da je treba uravnati vzgojo otrok, če hočemo, da postanejo telesno in duševno zdravi in čvrsti ljudje.

je oddaljena 8 km in prehodijo otroci vsak dan pot semintje peš. Dnevni zaslužek znaša 1 K 40 v do 1 K 60 v. Delo v steklar- ni je zdravju škodljivo, pot je dolga in naporna, otroci izgledajo slabo. Delo bi bilo treba na vsak način otrokom prepovedati.

Čim dalje prebira človek obširno knjigo, ki jo je izdal statistični urad na podlagi obširnih poizvedb, tem groznejšo sliko dobiva o "kulturni" Avstriji. Razgrinja se pred nami najstrahotnejša slika bede delavskih otrok, a obenem se dviga iz knjige obtožba države, ki mirno gleda, kako propada na tisoče in tisoče otrok telesno in duševno.

Naročnina na "Proletarca" znaša \$2.00 ZA CELO LETO, \$1.00 ZA POL LETA. Naročnike, zlasti zastopnike opozarjamo na to!

KRŠČANSKA NAČELA.

Krščanstvo je prineslo v prvih stoletjih svojega obstoja nižjim slojem v rimski državi nekaj ojašev; ker je bila rimska družba visoko izobražena, je bila vzajemna pomoč na delu, ker so se omikanci zavzemali za reveže.

Vsakemu duhovništvu je sedaj mogoče živeti od oltarja, le ako varuje ta oltar posvetna oblast; ta pa stori to tedaj, ako roka roko umiva. Katerikoli duhovni sistem se more vzdržati le, ako je v skladu z razvojem gospodarstva in duševnega napredka.

Verjeti je, da je kat. duhovniku ideal, da za vladajo spet v vsem mišljenju in življenju "krščanska načela". Ta načela so, da nadvlada katoliški duhovnik vse življenje državljanov, ko vidi, da raste bogatstvo, da postaja gospodarstvo velikansko in da hočejo mase prikrajšati onim, ki žive od vladanja, izobilje. Masa hoče pomnožiti dohodke delavcev, ki žive le iz rok v usta, in sicer hitreje kakor svoj zarod; ona hoče biti s pomočjo boljšega gmočnega življenja deležna tudi vseh duševnih užitkov, vsega duševnega omikanežja življenja; to pa se ne vjema s krščanskimi načeli.

vere kolikor toliko čisti, potem nikoli več, in danes se javlja princip vzajemnosti vse drugače, kakor v prvem stoletju našega računanja časa.

Tudi na Slovenskem se je marsikaj izpremenilo. Slovenski delavec ve, kako je katoliško duhovništvo od časov, ko se je oklenilo rimskih vladarjev, vedno odobravalo vse infamije, ki so se godile izčrpani masi, da je opravičevalo suženjstvo starega in tlačenstvo srednjega veka, in da tudi za sedanje reveže industrije in kmetije nima druge pomoči, kakor nakaznice na dobre žganice po smrti.

Kaj so bila krščanska načela slej? Načrtali smo jih, drugih zgodovina krščanske vere in njene duhovništva ne pozna. Profesor Paulsen meni, "da so verski boji na Angleškem in Nemškem odvrnili ljudi od razmišljanja verskih vprašanj. Ali je vredno, zaradi teh vprašanj moriti in požigati? Ali so verske stvari sploh problemi, ki se dajo razrešiti? Ako ne, potem je najpametnejše, da se vsakemu prepusti, da veruje, kar je njemu ljubo."

"Krščanska načela" so baje tedaj vladala ves katoliški svet, očetje jezuitje, ti najučenejši bogoslovci so vodili vse drugo katoliško duhovništvo!

Cesar in državni pravdnik.

Vprašanje, kdo je v avstro-ogrski monarhiji izmed cesarja in državnega pravdnika večji gospod, se bo zdelo vsem ljudem nesporno in vsled tega kar smešno. Pa ni. To je naravnost klasično dokazal državni pravdnik v Zagrebu. Po sklepu bukareštnega miru so razni monarhi izmenjavali med sabo brzojavne, pa je tudi cesar in kralj Fran Josip brzojavno čestital rumunskemu kralju Karolu. Vse te brzojavke so objavljali vsi listi, ki imajo za to prostor in zanimanja. Tako je hotel tudi zagrebški "Obzor" objaviti Fran Josipov in Karlov telegram. V tiskarni je bilo že skoraj vse gotovo, rotacijski stroj je metal zadnje iztise iz svojega žrela, kar se je pojavilo nekoliko policistov, ki so pobrali vso naklado in jo odnesli s seboj. V Zagrebu imajo namreč še vedno preventivno cenzuro in časopisi se lahko konfiscirajo, preden izidejo. Sploh se smejo tiskati šele dve uri potem, ko so oddani cenzurni iztisi državnemu pravdniku in policiji. Ker sta bili dve uri potekli, so tiskali list mirne vesti, prepričani, da ni v njem nobenega hudodelstva. Ali po dolgem premišljevanju je prišel državni pravdnik le do zaključka, da je list prenevaren za lojalne državljane in ga je dal zapleniti zaradi — cesarjevega telegrama! Tega si dober patriot ne bi mislil, da mora cesar telegrafirati reči, ki jih državni pravdnik ne more puščati v javnost! Ampak zgodilo se je tako, in cesarjev brzojav je ostal zaplenjen. Pravijo, da je zbudila cenzorja beseda "pacifikacija" v oči. To pomeni "pomirjenje". Ne mara je pač na Hrvaškem vsaka misel na pacifikacijo nevarna. In v bodoče bo morda dvorna kabinet na pisarna morala vpraševati zagrebškega državnega pravdnika za njegovo mnenje, predem pojde kakšen vladarski telegram kam na tuje dvore. Najlepše bi bilo, če bi se kraljevsko sodišče potrdilo konfiskacijo kraljevskih besed v — kraljevem imenu.

Jugoslovanska socialistična Zveza v Ameriki.

EKSEKUTIVA:

Philip Godina, B. R. Savić, Frank Petrić, Ivan Masten, M. Lučić, Frank Podlipec, M. Polovina, J. Krpan, Z. Bajčić, Frank Podboj, M. Vrkljan, Alex Dubravac. Glava šušnar, gl. tajnik, 111 Market St., Chicago, Ill. Seje eksekutive so vsako prvo soboto v mesecu ob 8 uri zvečer.

NADZORNI ODBOR:

Mike Mavrič, Chicago, Ill., Spas. Markovih, Kenosha, Wis., John Zvanut, Chicago, Ill., Nick. Huihč, Milwaukee, Wis.

ODBOR ZA UPRAVO ZVEZNE TISKARNE:

G. Berger, Jos. Zaverntnik ml., B. R. Savić, Frank Podboj, I. Steiner. — Vse informacije o tiskarni daje tajnik tega odbora Jos. Zaverntnik ml., 2821 So. 40. Ave., Chicago, Ill.

Klubi, ki šele govornike, naj se obrnejo na gl. tajnika.

ARKANSAS: — 83. Jenny Lind, Ark. — Jugosl. soc. klub, taj. Anton Pečar, R. F. D. 3, Box 147. 107. Huntington, Ark. — Jugosl. soc. klub, tajnik Fr. Senger, R.F.D. 191.

CALIFORNIA: — 68. Oakland — San Francisco, Cal. — Jugosl. Soc. Udr., tajnik Tony Lendić, 1739 — 11th St., W. Oakland, Cal.

ILLINOIS: — 4. St. Louis, Ill. — Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Podlipec, 5039 W. 25th Place, Cicero, Ill. 4. La Salle, Ill. — Jugosl. soc. skupina, tajnik John Rogel, 1037 — 2nd St. Chicago, Ill. — Jugosl. Soc. Udr., tajnik Blaž Jakopčič, 1830 So. Centre Avenue. 20. Chicago, Ill. — Jugosl. soc. udr., taj. Petar Kokotovich, 2318 Clybourn Avenue.

45. Waukegan, Ill. — Jugosl. soc. klub, tajnik John Zakovšek, 427 Belvedere St., organizator J. Petrovič. Seje vsako zadnje nedeljo v mesecu ob 9 uri dopoldne v dvorani John Stražarja.

46. Panama, Ill. — Jugosl. soc. klub, tajnik Joe Perjančič, box 10. 50. Virden, Ill. — Jugosl. soc. klub, tajnik Sim. Klendič, Box 631. Seje so vsako 2. in 4. nedeljo v mesecu ob 8 uri zjutraj v Union Hall.

56. East St. Louis, Ill. — Jugosl. socialistično udr., tajnik John Badalich, 211 Exchange. 60. Chicago, Ill. — Jugosl. socialistično udr., tajnik S. Sekulich, 3247 Emerald Ave.

64. Livingstone, Ill. — Jugosl. socialistični klub, tajnik Frank Krek, P. O. 67. Springfield, Ill. — Jugosl. soc. klub, tajnik Karl Nelletz, 431 W. Madison St. 84. Witt, Ill. — Jugosl. soc. klub, tajnik John Tavornik, Box 135.

92. Zeigler, Ill. — Jugosl. soc. udr., tajnik M. Vidakovich, Box 166. 106. De Pue, Ill. — Jugosl. soc. klub, tajnik Jos. Omerza, Box 651. 109. Granite City, Ill. — Jugosl. soc. klub, tajnik Štef. Egedušič, Box 159.

120. Stanton, Ill. — Jugosl. soc. klub, tajnik Jak. Končina, Box 653. Organizator Fr. Jerkič. 115. Beckner, Ill. — Andrew Barnich.

120. So. Chicago, Ill. — Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Pretnar, 11256 Fulton Av. 121. E. St. Louis, Ill. — Jugosl. soc. Udr., tajnik R. Vižintin, 3217 Louisiana Bl.

INDIANA: — 25. Indianapolis, Ind. — Jugosl. soc. skupina, tajnik John Markich, 731 N. Warman St. 41. Clinton, Ind. — Jugosl. soc. klub, tajnik Victor Zupančič, box 17 R. R. — Organizator L. Prašnikar. Seje so vsako prvo nedeljo ob 5 uri popoldne.

63. Gary, Ind. — Jugosl. soc. udr., tajnik Ant. Juki, Box 401.

KANSAS: — 30. Breezy Hill, Kans. — Jugosl. soc. skupina, tajnik M. Smolnik, R. R. 2, b. 208. 31. West Mineral, Kans. — Jugosl. soc. skupina, tajnik John Gorski, Box 211, W. Mineral, Kans. — Seje so vsako 2. in 4. nedeljo v mesecu ob 2 uri popoldne v E. Mineral, dvorani št. 6.

34. Frontenac, Kans. — Jugosl. soc. skupina, tajnik Thom. Kopčič, box 163. 80. Franklin, Kans. — Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Vogel, Box 38. 81. Skidmore, Kans. — Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Čemažar, Box 34.

82. Carona, Kans. — Jugosl. soc. klub, tajnik Blaž Mezori, Box 162. 91. Stone City, Kans. — Jugosl. soc. klub, tajnik Mike Matek, Box 484.

MICHIGAN: — 48. Calumet, Mich. — Jugosl. soc. udr., tajnik Jos. Ozanich, 407 1/2 — 5th St. 61. Detroit, Mich. — Jugosl. soc. udr., tajnik S. Miroslavjevič, 1208 Rivard St. 88. Detroit, Mich. — Jugosl. Udr., tajnik M. Jovanovich, 747 Franklin St. 114. Detroit, Mich. — Jugosl. soc. klub, tajnik Thos. Petrič, 333 Hendrie St.

MINNESOTA: — 22. Chisholm, Minn. — Jugosl. soc. udr., tajnik M. Maurin, box 223. 54. Aurora, Minn. — Jugosl. soc. klub, tajnik J. G. Mihelič, Box 251. 119. Biwabik, Minn. — Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Mahlich, Box 332.

MISSOURI: — 14. St. Louis, Mo. — Jugosl. soc. udr., tajnik Jos. Filipovich, 1520 Destrahan St.

MONTANA: — 73. Red Lodge, Mont. — Jugosl. soc. klub, tajnik Geo. Forstner, box 615. 96. Bear Creek, Mont. — Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Doniček. 101. E. Helena, Mont. — Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Benčina, Box 201. Seje so vsakega 2. v mesecu ob 8 uri zvečer.

111. Butte, Mont. — Jugosl. soc. Udr., tajnik Sim. Fabianič, 203 E. Park St.

OHIO: — 2. Glencoe, O. — Jugosl. soc. skupina, tajnik Pavel Dolenc, L. Box 43. — Redne mesečne seje so vsako 2. nedeljo popol. pri sedr. N. Ziembergerju. 18. E. Youngstown, O. — Jugosl. soc. udr., taj. Jos. Sestak, 1004 Caldwell St., Youngstown, O.

26. Neffa, O. — Jugosl. soc. skupina, tajnik Rud. Gradšnik, Box 437. 27. Cleveland, O. — Jugosl. soc. skupina, tajnik M. Petrovič, 5912 Prosser av. Jos. Rauch, organizator. — Seje so vsako 2. in 4. nedeljo v mesecu ob 9 uri dopoldne v Jaites Halli, 6004 St. Clair Ave.

38. East Palestine, O. — Jugosl. soc. skupina, taj. Jak. Istenich, b. 304. Seje so vsake zadnje nedeljo ob 2 uri pop. v mesecu pri sedr. Fr. Bogataju. Organizator Frank Hostnik. 49. Collinwood, O. — Jugosl. soc. klub, tajnik Gus. Kabaj, 1448 E. 36th St., Cleveland, O.

62. Youngstown, O. — Jugosl. soc. klub, taj. Math. Urbas, Box 431, Youngstown, O.; organizator Anton Kikel. 71. Cleveland, O. — Jugosl. socialistično udr., tajnik S. Špoljarec, 5327 Standard St.

72. Collinwood, O. — Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Koželj, 4429 Aspenwalle av. 76. Euclid, O. — Jugosl. socialistični klub, tajnik John Ulaga, Cut Rd. & Goldar St., organizator Karol Kotnik. 86. Akron, O. — Jugosl. socialist. udr., tajnik Branko Šolić, 117 N. High Street.

89. Lorain, O. — Jugosl. soc. klub, tajnik Geo. Petkovšek, 1794 E. 29th St. 95. Piney Fork, O. — Jugosl. soc. klub, tajnik Fr. Sedej, P. O. 113. Bridgeport, O. — Jugosl. soc. klub, tajnik Mart. Škoda, Box 750.

OREGON: — 47. Portland, Ore. — Jugosl. soc. udr., tajnik S. Zlodi, 141 N. 16. St.

PENNSYLVANIA: — 3. N. S. Pittsburgh, Pa. — Jugosl. soc. skupina, tajnik Ferdinand Randa, 722 Emlin Alley. 5. Conemaugh, Pa. — Jugosl. soc. skupina, tajnik Jack Kocjan, 409 Ohio St., Johnstown, Pa.

10. Forest City, Pa. — Jugosl. soc. skupina, tajnik Frank Rataiš, box 106, Vandling, Pa. 12. E. Pittsburgh, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik Luka Iksić, box 388; John Gračanin, organizator. 13. Sygan, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik John Kvartich, b. 453, Morgan, Pa.

16. Clairton, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik Miro Zvonar, Blair St., B. 155. 19. Farrell, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik Frank Buyer, 1051 Hamilton av. 32. West Newton, Pa. — Jugosl. soc. skupina, tajnik Jos. Zorko, Box 91a. 61. Monessen, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik Štef. Pogledič, box 329. 57. So. Side Pittsburgh, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik M. Z. Mamula, 2620 Sarah St.

63. Herminie, Pa. — Jugosl. socialistični klub, tajnik Frank Rome, Box 10, R. F. D. 3, Irwin, Pa. 65. Johnstown, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik John Hribar, 509 Broad St. 69. Herminie, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik Ig. Kolar, box 73.

74. Large, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik Nick. Jakrlin, Box 102. 74. Willock, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Dolinar, L. Box 112, organizator Jack Miklančič, L. Box 3. 75. Bradnock, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik F. Boravich, 22 — 5th ave. 77. McKees Rocks, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik Anton Radanovich, 105 Ella St.

78. Ambridge, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik Vid. Habitor, Box 552. Seje vsake tretje nedelje v mes. ob 9 dopoldne v prostorih Soc. Ed. Bureau. 87. Fayette City, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik John Gartner, b. 378. — Organizator John Baraga. Seje so vsako zadnje nedeljo v mesecu. 90. Primrose, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik Pet. Bacher, Box 707. 93. Brownale, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik F. Verbaš, box 140, Forest City. 97. Homer City, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik Stevo Janič, Box 421. 98. Garrett, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik John Kralj, box 227. 99. McKees Port, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik J. Bošnjak, 606 Manning Avenue.

100. Ellsworth, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik Jos. Puškarich, box 161, Ellsworth, Pa. 104. Woodlawn, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik M. Jovanovich, Box 692. 105. Marianna, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Primožič, Box 213. 112. Lemont Furnace, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Gramc. 116. Johnstown, Pa. — Frank Volavšek, 409 Ohio St. 117. Lloydell, Pa. — Anton Stražar. 118. Meadow Land, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik Viktor Lenos, Box 216.

WASHINGTON: — 45. Roslyn, Wash. — Jugosl. soc. udr., tajnik Mike Ozanich, Box 906. 102. Buckley, Wash. — Jugosl. soc. udr., tajnik A. Kleonah, Box 432.

IZ BEBLOVEGA ŽIVLJENJA IN DELOVANJA.

(Zarja.)

Otroška leta.

Avgust Bebel je bil rojen 22. februarja 1840. v Kelmorajnu. Njegov oče je bil podčastnik. Družina je živel v prav slabih razmerah; plača očetova bila je tako pičila, da je bil glad dostokrat gost v družini. Naporna služba in pomanjkanje sta oslabila predčasnemu Beblovega očeta. Po petnajstletni službeni dobi je težko obolel in je šele po dolgi bolezni okrevalo toliko, da je zopet lahko mislil na delo. Dobil je mesto paznika ob belgijski meji. Ali dolgo ni zdržal v tej službi, iznova se ga je polotila bolezen tako močno, da je šele 35letni mož umrl. Brez vse pomoči je ostala z dvema otrokoma Beblova mati, zakaj pokojnina ni dobivala. V jeseni leta 1844. se je poročila z bratom svojega moža; ali tudi drugi soprogi, ki je lepo izpolnjeval dolžnost očetovske pri zapuščenih otrokih, je že umrl čez dve leti. In zopet je bila družina osamljena, zapuščena.

Mati se je požrtvovalno trudila, da bi preživljala svoja otroka. V svojih "Spominih" piše Bebel o materi: "Koliko žrtuje mati za svoje otroke; to sem doživel pri lastni materi. Nekaj let je šivala mati za svojega svaka — bil je rokovičar — bele vojaške rokavice, par po 6 kr. Ta zaslužek je bil za življenje prepričel, za smrt prevelik. Ali tudi to delo je morala čez nekaj let opustiti; lotila se jo je jetika in zadnja leta svojega življenja je bila nezmožna za vsako delo. Bil sem najstarejši in zato sem moral oskrbovati naše malo gospodinjstvo. Kuhal sem kavo, snažil sobo in jo ob sobah umival; kositrno in pločevinasto posodo sem snažil, postiljal itd. In znanje teh del mi je v letih, ko sem potoval in ko sem bil v zaporu, prišlo prav. Pozneje niti kuhati ni mogla mati več in zato sva hodila opoldne z bratom vsak k drugi teti na obed. Za mater pa sva hodila po hrano, saj potrebovala ni mnogo, k različnim dobro sitiranim družinam. Da bi naš položaj nekoliko izboljšal, sem hodil po šolskem pouku v neko gostilno postavljati kegle. Od tega dela sem prihajal navadno šele okolo desetih zvečer domu, ob nedeljah pa mnogo pozneje. Neprestano pripogibanje mi je pa povzročalo take bolečine v hrbtu, da sem vsak večer pristokal domu. Opustiti sem moral to opravilo. Drugo opravilo, ki sva se ga udeleževala oba z bratom, je oboje v jeseni pobiranje krompirja na njivah tete. Kadar je bilo meglepo, mokro in mrzlo, ni bilo to opravilo prijetno. Ob sedmih zjutraj do mraka sva delala na njivi, ali zjutraj sva, ker sva dobila za plačilo veliko vrečo krompirja za zimo; razen tega sva delovala vsako jutro, kadar sva šla na delo, velik kos češpljevega kolača, ki sva ga oba strastno ljubila."

1853. je umrla Bebin mati in sedaj sta osiretela brata popolnoma Avgusta je vzela k sebi teta, ki je imela v Wetzlarju mlin v najemu, njegovega brata, ki pa je že čez nekaj let umrl, je vzela druga teta. Pri teti je moral Avgust čvrsto delati. O veliki noči 1854 je izstopil iz šole in sedaj se je moral odločiti za bodoči san. **Vajenec. — Na potovanju.** Mladi Bebel bi se bil najraje posvetil rudarskemu strokovnemu pouku. Ali denarja ni imel. Postal je strugarski vajenec. O svoji vajeniški dobi pripoveduje v "Spominih": "Moje in njegova žena sta bila prav poštena in ugledna. Vso oskrbo sem dobival pri mojstru, hrana je bila sicer dobra, a ne preobilna. Uk je bil prav strog in delavni čas dolg. Ob petih zjutraj sem prišel, ob sedmih zvečer nehal odmorov ni bilo. Od stružnice k jedi, od jedi

k stružnici. Kakor sem zjutraj vstal, sem moral prinesiti 4krat do dve žebriče vode od 5 minut oddaljenega vodnjaka. Za to delo sem dobival na teden po štiri krajearje. To je bil ves moj denar, ki sem ga dobival v učni dobi. Med tednom sem smel malokdaj od doma, zvečer že celo ne in nikdar brez dovoljenja. Tudi ob nedeljah je bilo tako. Ob nedeljah smo največ prodali, ker so prihajali kmetje v mesto in kupovali pipe itd. in prinašali predmete v popravilo. Proti večeru ali zvečer sem smel za dve ali tri ure z doma. V tem oziru ni bilo vsem Wetzlarju vajenca, ki bi bil smel tako malokdaj na prosto in dostokrat sem iskal od jeze, ko sem videl ob lepih nedeljah, da hodijo moji prijatelji in tovariši na izprehod. Jaz pa sem moral stati v prodajalni, čakati na kupce in snažiti kmetom umazane pipe. Ko nisem več obiskoval nedeljske šole, sem dobil dovoljenje, da smem ob nedeljah opoldne v cerkev. Za obisk cerkve se ravno nisem ogreval."

Razboriti vajenec je vse raje čital knjige in bral, karkoli mu je prišlo v roke. Od doma je imel nekaj zgodovinskih knjig, v katere se je zatopil z veliko vnemo. Bebel je nestrpen pričakoval končne pouka. Hrepenel je v svet, preletel bi bil najraje vsega. Ko je bil prost, je ostal še nekaj časa v hiši svojega mojstra, ki je bil med tem časom umrl. Potem pa je šel na potovanje. Prehodil je južno Nemčijo, Badensko, Hessenško, prišel v Alzacijo, na Bavarsko in pozneje tudi na Saleburško. V Saleburgu je ostal do konca februarja 1860. l., kjer je bil tudi član katoliškega pomočniškega društva. A ne vsled pobožnosti, temveč upal je, da se bo tukaj, kjer je shajališče delavcev, kaj naučil. Po večmesečnem potovanju se je vrnil v Nemčijo, kjer je delal po različnih krajih dokler ni ostal v Lipskem. Tukaj so ga zanimala stremjenja, ki so šla za ustanovitvijo delavskih izobraževalnih društev. Razumni, po znanju hrepeneli mladi delavci se je z navdušenjem oklenil mož, ki so one čase učili delavce in kmalu je Bebel krepko sodeloval v delavskem gibanju.

Bebel vstop v delovno gibanje.

Takratno delavstvo ni še prav nič vedelo o svojih razrednih interesih, ni vedelo, da je na svetu nekaj takega kakor socialno vprašanje. Zato so pa delavci kar drli v društva, ustanovljena s pomočjo liberalnih voditeljev. Te vrste delavskih društev so rasla v začetku let 60tih iz tal kakor gobe po toplem poletnem dežju.

V Lipskem je bilo takrat politično življenje zelo živahno. Neka dne je bral Bebel v demokratični "Mitteldeutsche Volkszeitung" vabilo na ljudski shod, kjer naj bi se ustanovilo izobraževalno društvo. Ta shod je bil 19. februarja 1861. Bebel je bil tedaj na prvem javnem shodu. Razvila se je debata in delavca Valteih in Fritsche sta zahtevala popolno samostojnost društva, ki mora biti politično. Pouk je stvar šole, ne pa društva odraslih. Bebel sicer ni soglašal s temi govori, ampak silno mu je imponiralo, da se delavci tako krepko govorili z učenimi gospodi, ki so nosili na zborovanju zvonce. Društvo se je bilo ustanovilo in Bebel je pristopil še tisti večer. Predavatelj za znanstvena vprašanja je bilo dovolj. Tudi Liebknecht, ki je bil prišel v poletju 1865 v Lipsko, je večkrat predaval. Poleg tega je gojilo društvo tudi pouk v francoščini, stenografiji, obrtnem knjigovodstvu, nemščini in računstvu. Ustanovili so tudi telovadni in pevski odsek. K zadnjemu je pristopil tudi Bebel.

Pri novih volitvah v odbor je bil izvoljen tudi Bebel. Udeležila se je s tem njegova želja, govoriti javno pri debatah. Prijatelj mu je pripovedoval pozneje, da so se

člani, ko je Bebel prvič govoril nekaj minut, spogledavali in vpraševali: "Kdo je ta, ki tako nastopa?" Bebla so izvolili tudi v knjižnični odsek in v odsek za zabave. Končno se je udeleževal tudi pouka v knjigovodstvu in stenografiji.

Kmalu nato se je pojavila v društvu opozicija radikalnejših elementov pod vodstvom Valteicha, ki je hotela preustrojiti društvo v zgolj politično in izključiti vsak pouk. Na občnem zboru leta 1862. je opozicija pogorela in k temu je mnogo pripomogel Bebel, kakor priznava sam. Opozicionalci so izstopili in ustanovili društvo "Vorwärts". V tem društvu so prav živahno razpravljali tudi o sklicanju splošnega nemškega delavskega kongresa. Za pripravo kongresa so izvolili odbor, v katerega so poklicali tudi Bebelo.

Ze takrat je mladi Bebel strmel nad taktiko liberalcev. Razpravljali so sicer na ljudskih shodih o ustavnih razmerah po posameznih državah, ali za Prusijo, kjer so vladale najslabše razmere, so se razmeroma malo zmenili. To dvojno mero je zapazil Bebel, kakor je bil še mlad, prav kmalu. Liberalcem je bila pač Pruska, kljub razmeram, ki so tam vladale, država, ki edina zamore zvesti nemško edinstvo tako kakor so si želeli in ki ji lahko štiti pred vlado mas.

Metode, po katerih je poizkušal tedaj vladati Bismark, so bile metode Napoleona III.: izkoriščati obstoječa razredna nasprotja za svoj sistem in še celo s splošno volilno pravico Bismark je poizkušal izkoristiti za svoje interese delavsko gibanje proti liberalni buržoaziji.

Konec avgusta 1862. je delavski shod v Berlinu tudi sklenil sklicati splošen delavski nemški kongres in sicer v Berlinu. To je dalo lipskemu odboru povod, da so stopili v stik z vodilnimi osebami berlinskega gibanja in so predlagali Lipsko za kraj kongresa. Oba odbora sta se zedinila in določila, da se skliče kongres v začetku leta 1863.

V začetku leta 1863. je zboroval v Lipskem "Nationalverband", ki je odredel delavcem interes za javne zadeve in jim priporočal, da naj varčujejo. Delavci naj bi bili le "duhovni" član Nationalverbanda. To je pospešilo ločitev od liberalcev. Delegetje lipskega centralnega odbora so kmalu nato našli pot k Lassallu, s katerim so dogovorili vse nadaljno postopanje.

Bebel je izstopil v začetku novembra 1862. iz centralnega odbora. Delo v izobraževalnem društvu ga je prevzelo docela. Vsak večer, če ni bil na shodu ali seji, je prihajal v društvo. Takrat je bil še delavec, in je delal od šestih zjutraj do sedmih zvečer, le z dvehurnim odmorom za obede. Bebel je bil ves začuden nad izpremembo, ki se je izvršila na zunanjem tako naglo pri odločilnih osebah. Ali v onih vročih, kipečih letih, se je izpremenilo kmalu tudi njegovo naziranje. Tri leta pozneje, ko je hitela Nemčija nasproti leta 1866., se je izprememba dovršila tudi pri njemu, iz Savla je postal Pavel.

Bebel — demokrat.

Časi polni znamenitih in velikih dogodkov so bili, ko je prišel Bebel v Lipsko in se pridružil delavskemu izobraževalnemu društvu. Leta 1859. je bila poražena avstrijska armada pri Solferinu in Bagenti. V marecu 1863. se je pričel veliki agitacijski pohod Ferdinanda Lassalla. V septembru istega leta je bila sklenjena ustanovitev internacionalne ob priliki protesta proti carizmu, ki je bil pravkar utopil poljsko vstajo v morju krvi. Dve leti pozneje je bila poražena Avstrija na čeških bojiščih in nadvlada Prusije nad nemškimi državami je bila zagotovljena. Leta 1867. je izšel prvi zvezek Marxovega "Kapitala": delavsko gibanje je oplodilo tako vse polno novih socialnih vidikov. V letih 1870. in 1871. je bila nemško-francoska vojna. Bona parte je padel, tretja francoska republika je bila proklamirana, zedinjena Nemčija se je porodila in pariška komunja. V teh letih je Bebel politično dozoreval. Vse velike probleme demokracije in socializma so razvila ta leta. Bebel je postal v teh letih, ko se je boril za pravo spoznanje in rešitev problema, to kar je.

Ko je stopil 22letni Bebel v lipsko delavsko izobraževalno društvo je preteklo šele 14 let od viharjev leta 1848. Takrat so se dojevali meščani in delavci na barikadah. Ali zvezo je razdrila sebičnost buržvazijcev. Inovito meščanstvo, ki je bilo pogrnalo v februarju in marecu delavce na barikade, je delavski upor v juniju v Parizu neusmiljeno potepalo in v oktobru sramotno izdalo Dunaju junaški boj delavstva. Sledila so leta protirevolucije. V začetku let čestdesetih je izginil iz Evrope mrtaški mir. Meščanski družba je zbirala vse svoje moči za nove boje. Na eni strani so se zbirale sile protirevolucije: Napoleon III. na francoskem, junerska vlada pod Bismarkom v Prusiji, birokratični centralizem v Avstriji. Na drugi strani se je pričelo zopet gibati delavstvo, ki se je ojačilo vsled hitrega razvoja industrije v letih petdesetih. Med reakcionarci in med proletariatom je bila liberalna buržvazija: hotela je ukleniti reakcijo in udeležiti svojo razredno gospodstvo v parlamentarnem režimu, ali svoboda, za katero se je borila liberalna buržvazija, je pomenjala za delavstvo tlačanstvo. Vladajoči krogi so iskali zaveznike proti liberalni opoziciji v vseh razredih, katere so ločila socialna nasprotstva od liberalne buržvazije. Napoleon, ki je bil pravkar rešil posedujoče stanove proletarskega upora, je kokeriral z delavci, da bi oplašil meščansko opozicijo. Bismark in pruski konsevativci so izigrali delavski gibanje proti napredni stranki. Na Avstrijskem so mobilizirali fevdalci zapostavljene narode in razrede proti nemškemu liberalizmu. Ali naj bi šlo delavstvo v vlado proti buržvaziji in tako izsililo od vladajočih izboljšanje socialnega položaja? Ali pa naj bi prelozilo boj proti liberalni buržvaziji in jej pomagalo upropasti reakcionarne sile, da bi začelo pozneje, v meščanski državi s parlamentarno vlado, ko bi postal položaj ugodnejši, razredni boj?

V tem boju je bil Bebel v taboru revolucionarne demokracije. Ni verjel, da bi postala splošna volilna pravica orožje delavstva, splošna volilna pravica kot darilo vladajočih. Upal je, da se kmalu ponovi veliko revolucionarno gibanje, kakor ga je bil doživel leta 1848. Hotel je zvezo z malomeščanstvom, hotel je pritegniti kmete, da bi imela bližnja revolucija močno ljudsko armado. Šele bi nova revolucija porazila protirevolucionarne sile, bi bila ugodna tla za odločilni boj proti kapitalizmu. Bebel je bil demokrat, preden je postal socialist; in zagovornik revolucionarne demokracije je ostal vedno.

Bebel — socialni demokrat. Korak za korakom se je oddaljaval Bebel od liberalizma in prehajal k socializmu. V njegovem razvoju se zreali vsa zgodovina nemškega proletariata. V boju zoper pristaže Lassallove se je bil seznanil Bebel z Lassallovimi spisi. Od Lassalla je prešel k Marxu, tako pravi sam. V ječi je bil prečital Marxov "Kapital" in od tega časa je postal apostol socializma. Nihče ni znal tako kakor on zbutati vero v veliko bodočnost, ko ne bo ne revežev, ne bogatov, ne hlapcev in ne gospodarjev. Življensko delo Karla Marx je bilo, da je zbudil zaupanje in samozavest delavskega razreda, da je pokazal nepremagljivo silo organiziranega delavstva, ki podere vse zvijače in spletke, vse laži in nasilnosti onih, ki se zoperstavljajo zgodovinskemu razvoju; tega zaupanja, te vere ni znal zbutati, razširjati, poglobljati nihče tako kakor Bebel. Le vera — vera seveda, ki izteka iz znanstva — daje moč, ki prestavlja gore. Tako kakor je učil Bebel socializem, v načinu njegove razlage socialističnih nauk, temelji dober del mogočne sile navdušenja, s katerim se še bori in se bo borilo. Njegove besede so se vgreble glavam in srcem proletarcev in proletark, zakaj proletarsko ženstvo je prvi osvojilo eno revolucionarno demokracijo in znanstveni socializem sta združila v enoto Marx in Engels; da pa je postala ta enota živo življenje, to je Beblova zaslužka.

(Dalje prihodnjik.)

WISCONSIN:

9. Milwaukee, Wis. — Jugosl. soc. udr., tajnik Thos. Stepih, 456 So. Pierce St. 11. Kenosha, Wis. — Jugosl. socialistično udr., tajnik M. Udijaneec, 33 N. Main St. Organizator M. Čubrilo. — Seje so vsako zadnje nedeljo v mesecu v na Socialist. gl. stanu.

35. Wes Allis, Wis. — Jugosl. soc. udr., tajnik Marko Pavlov, 541—60th Avenue. 37. Milwaukee, Wis. — Jugosl. soc. skupina, tajnik Frank Novak, 257—1st ave. Seje so vsak drug petek v mesecu.

WYOMING:

8. Cumberland, Wyo. — Jugoslovanski soc. klub, tajnik M. Veršič, box 232. 44. Superior, Wyo. — Jugosl. soc. skupina, tajnik Lukas Grosse, Box 341. — Seje so vsako drugo nedeljo v mesecu popoldne ob 2 uri v Halli R. Peruški.

85. Sweetwater, Wyo. — Jugosl. soc. klub, tajnik Jernej Bahčič, organizator Paul Hribar. — Seje so vsako zadnje nedeljo v mesecu ob 4 uri zvečer v ustanovitveni Paul Hribarja.

108. Cambria, Wyo. — Jugosl. soc. udr., tajnik NIK. Fractions, box 96.

SOCIALIZEM IN MODERNA VEDA.

(Dalje.)

Positivni kazenskoprovni nauk se peča predvsem z današnjim življenjem in tu si je pridobil nedvomnih zaslug z izyanjanjem prirodoslovnih metod na zločinskem pojavu, ki je z njimi dokazal nesmiselnost in hipavščino današnjih kazenskoprovni sistemov, slonečih na pojnih krivde in prostosti bolje in praktično vsiučeh v osamljenih zapornih, ki jih smatram za ostudo devetnajstega veka; to zgrešeno metodo hoče pozitivna šola nadomestiti s preprosto odločitvijo poedincev, ki so vsled prirojnih ali pridobljenih, mimogrednih ali trajnih anomalij protidružabni.

Domnevanje, da v socialistični družbi premine vsaka in sleherna oblika zločina, izvira iz sentimentalnega optimizma in ni rezultat strogo znanstvene preiskave. Pozitivna kazenskoprovna šola kaže, da je zločin prirojen družabni pojav, kakor samomor ali umobolnost, kateri izvira iz sodelovanja nenormalne telesne in duševne konstitucije z nenormalnimi razmerami prirodnega in družabnega miljeja. Fizični, antropološki in socialni faktorji sodelujejo neločljivo pri opredelitvi slednjega zločina, od najlažjega do najtežjega, kakor pri vsakem drugem dejanju človekove; razlike obstoje le glede učinka posameznih vzročnih kategorij na poedinega zločina in na poedin zločin. (Gl. moj "Sociologia Criminale", III. izd. (Turin 1892), pogl. 1. in 2. Fornasari di Verec je v najnovejšem času potrdil to naziranje z raziskavanjem zločinstva in gospodarskih razmer. Lombroso pravi v uvodu te knjige: "Ne tajim resničnosti socialističnih misli, ki jim je namenjeno, da izpremene usodo Evrope in ki skušajo svoji stvari v prid izvajati vse zločinstvo iz gospodarskih faktorjev; simpatiziram s to teorijo, ne da bi hotel ali mogel deliti njene zmote; pri vsem navdušenju zanjo vendar njej na čast ne morem zatajiti resnice. Tak nesmiseln servilizem prepričam doktrinarcem in pravovercem.")

Tako deluje pri umoru iz ljubosumosti ali vsled omane čutov najmočnejši individualni, antropološki faktor, ne da bi bil zato vpliv prirodnega in socialnega miljeja popolnoma izločen. Pri zločincih proti lastnini ali pa pri protiosobnih pregreških upornih mas ali pijancev je močnejši socialni faktor, ne da bi fizični in antropološki faktor sploh ne prihajala v poštev.

Isti pomisleki veljajo — da nadaljujemo z ugovori, sproženimi v imenu darvinizma — glede ljudskih bolezni, katerim je pristeti tudi tako izraženo patološki pojav, kakor je zločin.

Vsaka bolezen, akutna ali kronična, nalezljiva ali nenalezljiva, je produkt antropološkega faktorja, disponiranosti poedinceve in vplivov fizičnega in družabnega miljeja; dalekosežnost poedinih faktorjev je pri posameznih boleznih različna; jetika ali srčna hiba sta n. pr. bolezni, ki zavista pojavljajo od telesne konstitucije ob sodelovanju vnanjih faktorjev; nasprotno zavise kolera, legar, malarija ali pelagra predvsem od fizične in socialne kakovosti okolice. Zategadelj zapadejo jetiki tudi imovite, dobro hranjene, v zdravih stanovanjih živčeve osebe, dočim grabi pelagra in kolera svoje žrtve vočidelj iz bednega, siromašnega miljeja.

Jasno je, da v socialističnem režimu, ki s kolektivno lastnino zagotovi vsakemu poedincu človeško eksistenco, znatno upadejo ali celo zginajo tiste bolezni, ki izvirajo iz nezdravega miljeja, nezadostne hrane in vsemu temu slededečega otrovanja, zlasti še ob napredovanju higijenske vede in tehnike; nasprotno pa ne spravi nobena socialna reforma s sveta bolezni, ki se rodé iz poškodnih, umobolnosti, pljučnega vnetja i. dr.

Isto velja za zločine; če zginajo beda in krivične razlike gospodarskega položaja, preminejo z obstoječimi po kroničnem in akutnem gladu povzročeni namagoni vsled dobrodejne vpliva boljše hrane na tve in dušo in vsled onemogočenega zlorabljanja sile iz bogatstva žočni, ki iz

virajo danes v prvi vrsti iz socialnih razmer. Zginila pa ne bodo taka dejanja, kot so uravni zločini vsled spolne perverszije, umori epileptikov, tatvine psihopatičnih izrodov i. t. d. Enako bo de socializem z obsežnejšo in temeljitejšo ljudsko izobrazbo zmanjšal število analfabetov in vsak talent se bo prosto razvijal in uveljavljal, toda podedovanje bolehalvih lastnosti bo porajalo tudi v socialističnem režimu idiote in slaboumne; po drugi strani bodo pač na prirojene degeneracijske forme (konstitucionalna slabost, nervoza, psihoza, zločinska natura) ugodno učinkoval preventivni in blažilni vpliv boljsega družabnega in gospodarskega reda ob sočasnem vplivanju smerom globlje prodirajočega biološkega raziskavanja, ki prepreči podedovanje bolezni pri porajanju.

Z drugimi besedami: tudi v socialističnem režimu bo boj za obstanek, četudi v znatno manjši množini, terjal žrtve v podobi slabicev, bolnikov, umobolnih, zločincev in samomorilcev in zato je socializem ne more in noče tajiti boja za obstanek in njegovih posledic. Ampak socializem privede s seboj tudi ogromno korist, da z odstranitvijo fizične in pravne bede mas zamaši mnogoštevilne izvinke epidemskih in endemskih form fizične in pravne degeneracije. Tudi potem če ostane boj za obstanek stalna gonilna sila socialnega življenja, toda prizvema bo zmerom manj brutalne, zmerom bolj duhovne in humane oblike in njegovi smrti bodo zmerom višji ideali na podlagi popolnega telesnega in duševnega razvoja rodu, ki so vsi njegovi člani preskrbljeni z vsakdnjim kruhom za telo in dušo.

Pri razmotrivanju boja za obstanek ne smemo pozabiti na drug zakon prirodnega in družabnega razvoja v Darwinovem smislu, ki so ga mnogi socialisti pretiravali in mnogi individualisti prezrli, na zakon solidarnosti istovrstnih individuirov, n. pr. družabno živčnih prežvekalcev, in dalje na zakon medvrstne solidarnosti v obliki tako imenovane simbioze.

Pretrina je trditve, da deluje v prirodi in družbi edinole zakon boja, kakor je pretirano popolno zametovanje njegove veljave za sloveštvo. Popolna resnica je, da velja tudi za sloveštvo večni zakon boja za obstanek z vsebolj humanjskimi sredstvi in za vse višje vzore, poleg in nad tem zakonom, pa deluje kot najmočnejša gonilna sila družabnega razvoja zakon solidarnosti in skupnega dela poedincev.

Že v živalskih vrstah se pojavlja vzajemna pomoč v boju s sovražnimi vrstami ali prirodnimi dogodki, ki se v sloveštvu že na prvotni stopinji višje razvija, zlasti kjer gotovost in bogastvo hrane rodi miran industrijski tip. Vojaški tip prevladuje v prvotnih razmerah vsled negotovih in skopih življenjskih pogojev in pri polciviliziranih ali propadajočih narodih, ampak s stalno tendenco, kakor je prikazal Spencer, da preide v industrijski tip. Z nasprotno, sloveštvu, in z rastočo delitvijo dela, ki zavzema vse ožji stik vseh ljudskih elementov, se pojavlja poleg vse blažje boja za obstanek nova sila solidarnosti in skupnega dela in dobiva vse močnejši in dalekosežnejši pomen. In ves ta proces se vrši — odkritje tega razmerja je veliko znanstveno dejanje Marxa — sorazmerno z gotovostjo ali negotovostjo življenjskih pogojev, predvsem hrane.

(Dalje.)

NAROBE SVET.

Saint Simon:

Opomnja, Veliki francoski utopist Saint-Simon je naslednji esej priobčil leta 1822 v časopisu "Organisateur". Deset let po Saint-Simonovi smrti ga je izdal njegov učence Olinde Rodrigues pod naslovom "Parabola Saint-Simona". Ko je izšel esej je prišel Saint-Simon pred porotnike. Da bi ovrget obtožnice, je pisatelj pisal porotnikom štiri pisma. V prvem pismu pravi: "Ako sem razžalil koga, tedaj prav gotovo princev kraljeve hiše ne, temveč ves današnji politični sistem. Ako sem storil pregrešek, tedaj le tega, da sem

dokazal, da je način uprave javnih zadev zelo zaostal napram današnjemu stanju prosvete in po kazal sem smer, po kateri bi zgradili boljši socialen red..." V četrtem pismu piše: "Kraljestvo mora prelomiti z obema aristokracijama, s katerima se je tako slepotno zvezalo. Združiti se mora z občini, da radikalno uniči politični vpliv kast, postaviti se mora na čelo vsega civilizacijskega gibanja... Svoje misli sem izrazil svobodno in trdno, kakor gre svobodnemu možu in čisti vesti. Ali je res pisatelj teh pismem in "Organisateurja" sovražnik dežele in Bourbonov? To je vprašanje, na katero boste morali odgovoriti."

Porotniki so odgovorili z "ne" in Saint-Simon je bil oproščen. Zanimivo je to, da je bil Saint-Simon (Claude-Henry de Rouvroy, grof Saint-Simon) potomec najstarejšega francoskega plemstva. Njegova družina je segala v čase Karla Velikega.

Esaj je sedaj priobčil francoski sodrug dr. Ch. Rappoport v 520 strani obsegajoči knjigi "Nekoliko zgodovine". Knjiga je izšla kot prvi zvezek široko zasnovane "Encyclopedie Socialiste", ki jo ureja sodrug Compere-Morel v Parizu. Pričujoči Saint-Simonov esaj kaže vso strastno ljubezen pisateljevo do svojega ideala, socialne pravičnosti in svojega utemeljevanja socialne reforme glede na produktivno delovanje množice.

Vzemimo, da bi izgubila Francija nenadoma petdeset svojih prvih fizikov, petdeset prvih kemikov, petdeset prvih matematikov, petdeset prvih pesnikov, petdeset prvih slikarjev, petdeset prvih kiparjev, petdeset prvih glasbenikov in petdeset prvih pisateljev.

Dalje: petdeset prvih mehanikov, civilnih in vojaških inženirjev, artiljeristov, arhitektov, zdravnikov, kirurgov, lekarjev, mornarjev in urarjev.

Dalje: petdeset prvih bankirjev, trgovcev, poljedelcev, pivarskih mojstrov, puškarjev, strojarjev, barvarjev, rudarjev, suknavcev, izdelovalcev bombaževine, svilene, platna, pločevinastih izdelkov, fajansne in porcelana, kristalnih in steklastih izdelkov, petdeset prvih graditeljev, letilcev, spediterjev, tiskarjev, graverjev, zlatarjev in delavcev drugih kovin.

Dalje: petdeset prvih zidarjev, tesarjev, mizarjev, kovačev, ključavničarjev, nožarjev, urarjev in na stotine drugih oseb najrazličnejših, tukaj navedenih stanov, ki so v znanostih, lepih umetnostih in vmetnih obrti najspodobnejši: skupaj tri tisoč prvih inženirjev, umetnikov in rokodelcev na francoskem.

(Z imenom rokodelce označenjem navadno le navadne delavce. Zaradi krajše označbe, združujem s tem imenom vse one, ki se pečajo z materialnimi produkti, torej: poljedelce, tovarnarje, trgovce, bankirje ter vse delavce in nastavljenice, ki so pri teh uslužbenih.)

Ker so ti možje oni Francozi, ki so v najvišji meri produktivni, ki izdelujejo največje izdelke, ki vodijo vsemu narodu najkoristnejša dela in ki delajo narod v znanostih, lepih umetnostih in obrti produktivno, zato so vsi vsi tisti cvet francoske družbe. Med vseh Francozov so ti dežel najkoristnejši; ti prinašajo deželi največjo slavo, ti najbolj pospešujejo njeno civilizacijo in njen napredek. Narod bi postal telo brez duše in v tem trenutku, v katerem bi jih izgubili, postal bi manj vreden nasproti narodom, katerih tekme je danes in bi toliko časa zaostal za njimi, dokler ne bi bila izguba paravnana. — dokler bi mu ne bila zrasla glava, Francija bi potrebovala celo generacijo, preden bi poravnala do nesrečo, zakaj možje, ki se odklikujejo z delom pozitivne koristi so prave izjeme, in narava ni razkošna z izjemami, še celo ne izjemami take vrste.

Pa vzemimo drug slučaj! Francija bi obdržala vse genialne močve znanosti, lepih umetnosti in obrta, a bi imela nesrečo, da bi izgubila en in isti dan sledeče osebnosti: kraljevega brata, vojvodo Angoulemekega, vojvodo bourbonskega, vojvodinjo Berry, gospodično Condéjevo.

In da bi obenem izgubila: vse velike kraljeve oficije, vse državne ministre (s portfeljem in brez portfelja, vse državne svetnike,

vse referente, maršale, kardinale, nadškofe, škofe, vikarje in kanonike, prefekte in podprefekte, uradnike v ministrstvih, sodnike in vrtega še desetisoč najbogatejših posestnikov od onih, ki žive gosposko.

Ta nesreča bi Francoze prav gotovo užalostila, ker so dobrasrčni in ne bi prenašali z ravnodušnostjo nenadne izgube velikega števila svojih rojakov. Ali izguba teh tridesettisoč individuijev, katere smatrajo za najvažnejše v državi, bi ne povzročala žalost iz nobenega drugega razloga kakor iz sentimentalnosti, ker ta izguba ne bi bila politična nesreča za državo.

Pred vsem zato, ker bi bilo kaj lahko nadomestiti izpraznjena mesta. Veliko je število onih Francozov, ki bi bili zmogni iz polnjevati funkcije kraljevega brata prav tako, kakor jih izvršuje visokorodni gospod sam. Mnogo je onih, ki bi bili zmogni izpolniti mesta primeev z istim dostojanstvom, kakor jih izpolnjuje preblagorodni gospodje Angouleme, Berry, Orleans in Bourbon. Mnogo Francozov bi bilo prav tako izvrstnih princev, kakor so vojvodinje Angouleme, Berry, Orleans in Bourbons in gospodična Condéjeva.

Predsobe dvora so polne dvoranov, ki bi bili takoj pripravljani, da zavzemo mesta visokih oficirjev krone; armada ima vse polno vojakov, ki bi bili enako dobri vojskovodje, kakor so naši sedanjji maršali. Koliko koncipistov je enako vrednih z našimi ministri! Koliko upravnih uradnikov je bolj zmognih, da bi vodili okraje, kakor so sedaj nastavljeni prefekti in podprefekti! Koliko advokatov je boljših pravnikov od naših sodnikov. Koliko župnikov je prav tako sposobnih, kakor so naši kardinale, knezškofje, vikarji in kanoniki! Kar se pa tiče onih desetisoč bogatih, gosposkih posestnikov, prestatni ne bo treba njihovim dedičem prav nobene učne dobe, da bi znali sprejemati goste v salonu.

Napredek Francije se pospešuje edinole z razvojem znanosti, lepih umetnosti in obrta. Principi, visoki častniki, škofje, maršali, prefekti in brezdelni posestniki pa ne delajo direktno za razvoj znanosti, lepih umetnosti in obrti prav nič. Daleč so od tega, da bi koristili temu razvoju, nasprotno le škodujejo, ker se trudijo, da obdržijo premoč, ki jo povzročajo negotove teorije do današnjega dne nad pozitivnim znanjem. Škodujejo narodovemu napreduku, ker spodbujajo učenjake, umetnike in rokodelce z najvišjega mesta ugleda, ki jim gre po vsej pravici. Škodujejo, ker uporabljajo, denar na tak način, ki direktno ne koristi znanosti, lepim umetnostim in obrti. Škodujejo, ker dobivajo leto za letom od davkov, ki jih plačujejo narod, tri do štiristo milijonov kot plače, pokojnine, gratifikacije in demnite itd. za dela, ki narodu nič ne koristijo.

Vse to postavlja najvažnejše dejstvo današnje politike v prav luč: tje jo postavlja, kjer jo na prvi pogled razkrijemo v vsem obsegu; jasno dokazuje, čeprav posredno, da je socialna organizacija nepopolna; da je vladna nad ljudmi zvišana in nasilna in da tje človeška družba (politično) globoko v nemoralnosti.

Ker se učenjaki, umetniki in rokodelci, torej edini ljudje, katerih delo je družbi pozitivno koristno in katerih delo družbo nič ne velja, podrejeni knezom in drugim vladajočim, ki niso družega nič kot bolj ali manj nespodobni rutinjeji.

Ker so dobili razdeljevalci dostojanstva in ostalih narodnih odlik svoje prvenstvo le od slučaja rojstva, prilizovanja in spletke ališnih, malovrednih dejanj.

Ker si oni, ki upravljajo javne zadeve, vsako leto razdele med seboj polovico davkov in ker od denarja, ki si ga ne prilaste za lastno osebo, ne porabijo niti tretjine za korist onih, katere vladajo.

Vse to kaže, da je današnja družba res narobe svet.

Ker je narod povzdignil za osnovno načelo, da naj bo dobo ubožel velikodušni napram bogatim, in zato se morajo dan za dnom oropati oni, ki imajo najmanj enega dela svojih potrebin, da pomnožujejo izobilje velikih posestnikov.

ADVERTISEMENT

Avstr. Slovensko

Bol. Pod. Društvo

Ustanovljeno 16. januarja 1891.

Inkorporirano 24. februarja 1908 v državi Kansas.

Sedež: Frontenac, Kans.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: MARTIN OBERZAN, Box 72, Mineral, Kans.
Podpreda: FRANK AUGUSTIN, Box 360, W. Mineral, Kans.
Tajnik: JOHN ČERNE, Box 4, Breezy Hill, Mulberry, Kans.
Blagajnik: FRANK STARČIČ, Box 245, Mulberry, Kans.
Zapisnikar: LOUIS BREZNIKAR, L. Box 38, Frontenac, Kans.

NADZORNIKI:

PONGRAC JURŠE, Box 357, W. Mineral, Kans.
ANTON KOTZMAN, Frontenac, Kans.
MARTIN KOČMAN, Box 482, Frontenac, Kans.

POROTNI ODBOR:

JOSIP SVATO, Woodward, Iowa.
JAKOB MLAKAR, Box 320, W. Mineral, Kans.
JOHN ERŽEN, Jenny Lind, Ark., Box 47.

Sprejemna pristojbina od 16. do 40. leta znaša samo eden Dolar. Vsi dopisi se naj blagovoljivo pošiljati, gl. tajniku Vse denarne pošiljatve pa gl. blagajniku.

Ker imajo glavni kriveci, tatovi splošnosti, oni, ki prikrajšujejo vse državljane in jim odvzemajo vsako leto tri do štiristo milijonov, pravico, da kaznujejo majhne pregreške zoper družbo.

Ker je nevednost, vražarstvo, lenoba in veselje nad razkošnimi veseljami dota najvišjih v družbi, med tem ko so zmogni, varčni in delavni ljudje podrejeni in jih uporabljajo le kot orodje.

Skratka, ker dobivajo v najrazličnejših opravih nesposobni ljudje oblasti, da vodijo sposobne.

Ker so poklicani, v moralnem oziru najnenravnejši ljudje, da vzgajajo državljane k čednosti in z ozirom na izrekanje pravice, so postavljeni veliki kriveci, da kaznujejo grehe nezlatih grešnikov.

OSKRBA DOJENČKOV.

Iz zdravnikovega pisma.

Ljuba nečakinja! Z velikim veseljem sem sprejel vest, da se pomnoži čez nekaj tednov Vaša družina. Zato prav rad ustrezam Tvoji prošnji in Ti podam nekaj nasvetov.

Pred vsem bi Te opozoril, da storiš največjo uslugo svojemu otroku, sebi in posredno tudi svojemu možu, če prehranjuješ otroka sama, ker ni je boljše hrane za otroka kakor materino mleko. Otroku bo na Tvojih prsih najboljša uspeval in prihraniš delo in denar, sebe in soproga obvaruješ skrbi, nemirnih noči itd. Ne misli, da ne bi mogla dojeti, ker si nekoliko slabokrvna in "nervozna".

Ako dojiš otroka, tedaj ne bodi takoj v skrbeh, če otrok kdaj malo več kriči. To je prav dobro za pljuča in ne vedno znak lakote ali žeje; dostikrat pa je vzrok kričanja v tem, da je otrok v mokrih plencah, ali da je pretrdo povit, ali da ga tišče nagubana obleka. Že od vsega začetka moraš navaditi otroka na red. Le na vsa ke tri ure naj pije otrok in navdi ga, da spi ponoči nepretrgoma šest do sedem ur. Ne boj se, da bi dobil otrok vsled tega premalo hrane in preobila hrana mu še vse bolj škoduje.

Ker je pri bitju s tako nežno kožo telesna snaga prav zelo važna, zato ne varuj s svežim perilom in čednimi, podlagami. Vsak dan kopaj otroka (voda mora imeti 28 stopinj po Réaumurju) in potresi z otroškim pudrom kožo tam, kjer se gubanči. Tudi po vsakem izmetku očedi otroka najskrbnejše in ga potresi s pudrom. Toda tukaj bodi zmerna! Brisanje ustne dolbine po jedi in kopanju je nepotrebna, ker dobi otrok lahko vnetje in oteklino v ustih.

Ako imaš dovolj mleka, tedaj doji otroka do sedmega meseca. Zlasti v vročih poletnih mesecih ne odstavi otroka in le polagoma prehajaj k drugi hrani (kravje mleko in pozneje tudi lahko prebavljivo sočivje, pšeno itd.). Če otrok uspeva ali ne, o tem te pouči v splošnem njegova teža: normalno razvit otrok tehta pri rojstvu 3 kilograme, v četrtem mesecu 6 in ob koncu prvega leta 9. kilg.

V poletnem času, če je ugodno vreme, lahko voziš otroka na prosto že v tretjem ali četrtem tednu. Pozimi pa moraš čakati, da je otrok star vsaj dva meseca. Nikar ne poizkušaj "utrjati" otroka pred časom in ne muči njegovih

možgan s tem, da ga uči različne stvari, s katerimi hoče pokazovati pred ljudmi "brihtnost" svojega otroka. To ima lahko prav luče posledice za otrokovo telesno in duševno zdravje.

Če boš pazno oskrbovala otroka, tedaj ga bodo obiskovale boleznj prav malokdaj. Kadar zbolí otrok, tedaj ne zašušmari dragocene časa s tem, da hošiš k sosedom po svete in poiskuaš vsakovrstna zdravila. Zapomni si: ne bruhanje, ne driska, ne kašelj in tudi božjastni napadi ne prihajajo od tod, če dobiva otrok zobe, temveč so znaki bolezni. Zato pojdi takoj po zdravniku, ki navadno hitro reši otroka.

Ako ne dojiš sama otroka, tedaj pazi, da dobivaš zanj mleko od zdravih krav in glej, da bo vedno sveže. Največjo pazljivost moraš uporabljati pa, kadar pripravljаш mleko za otroka. Mleko mora vreti dve do tri minute; mleko shrani prav v tisti posodi, v kateri je zavrelo in sicer na prav hladnem prostoru. Prve tri mesece zmešaj en del mleka in dva dela vode ter prideni košček sladkorja: prihodnje tri mesece pol mleka pol vode in potem lahko dva dela mleka in en del vode. Ker ravno pri prehranjevanju otroka s kravjim mlekom lahko nastane nevarnost, da mu daš preveč hrane, zato pomni, da več kakor en liter tekočine na dan ne smeš dajati otroku in strogo pazi na odmore med jedjo kakor sem Ti pa priporočam da pokliči tati pa priporočam, da pokliči takoj zdravnika, če vidiš, da otroku ni dobro.

Pozdravlja Te tvoj stric

dr. Baron.

— Pobotnica o prejemu kralja. Angleški general sir Hary Prendergast je v letih 1885 in 1886 pridobil Angliji Birmo. Sedaj je general umrl in angleški časopisi pripovedujejo ob tej priliki mišno dogodščino, kako je ujel Prendergast kralja Theebawa, ki je bil znan daleč naokolo vsled svojih grozovitosti. Prendergast pripoveduje tako: "Z dvajset do trideset oficirji in s tolmačem sem vstopil v kraljevo palačo. Kralj Theebaw je sedel na prestolu, ki je bil postavljen na verandi, obdan od dvorjanov, svojih žen in kraljice matere. Kazal ni najmanj šega sledu bojazni ali strahu, tem več nas je sprejel povsem mirno in z umerjeno vljudnostjo. Opozoril sem ga, da se mora nemudoma ykreati v Indijo. Prosil je za trimesčni odlog; ker sem mu ga odbil, je prosil za tritedenski in končno za tridnevni odlog. Da bi napravil čim hitreje konec, sem potegnil uro iz žepa in izjavil: "Deset minut vam dovolim." On — kralj Theebaw — je prosil na to prav iskreno, naj mu ne vzame general dragocene, z rubini okrašene prstane in žene. Ko se je Prendergast ob tej prošnji skrivnostno smehljaj, je kralj hitro zaklical: "Že dobro, vzemi ženo, ampak veliki vojskovodja, pusti mi prstan." Ko se je kralj vkrcal in ves njegov dvor, je vročil Prendergastu kapitan ladje, s katero se je odpeljala vsa družba v eksil naslednjo pobotnico: "Potrjujem, da sem prejel enega kralja, tri kraljice, enega ministrskega predsednika, tri svetnike in toliko in toliko dvornih dam."

Stranka

VSELED TISKOVNIH NAPAK,
ki so bile v zadnjem osem mesečnem računu, prinašamo račun se enkrat v celoti:

Osem mesečni račun Slov. Sekcije JSZ od 1. jan. do 19. avgusta 1913.

DOHODKI:

Prenos gotovine iz leta 1912	441.05
Obresti od bančne vloge za l. 1912	10.35
Obresti od bančne vloge za l. 1913	5.19
Za knjige Rock Springs, Wyo.	4.75
Za knjige klub št. 65	5.62
Za knjige klub št. 62	5.00
Za knjige klub št. 25	3.00
Za knjige klub št. 30	9.00
Za knjige klub št. 63	5.16
Za knjige finške sekcije	10.50
1 iztisa združ. prod.	1.10
Za knjige angl. klub Ogleby	3.35
Za knjige klub št. 106	11.35
Za knjige McGregor, Aberdeen, Wash.	5.00
Povrnitev strok. za pot v Michigan F. S.	20.00
Skupaj dohodkov	531.95

IZDATKI:

Oglas za J. K. shod Chicago	1.80
Express za vrnjene knjige	1.60
Tisk. družbi v Ljubljani za knjige	112.00
Money order	1.20
Postnina	25
Naknadno za knjige	1.40
Okvir Marksove slike	1.50
Vožnji stroški F. S. v Mich.	20.00
Skupaj stroškov	139.75
Dohodkov	531.95
Izdatkov	139.75

V blagajni dne 19. avg. 1913. \$392.20
Od te svote je na Kasperjevi banki \$351.94
V posesti tajnika pa 40.16

Kakor gori \$392.20

IMETJE:

V blagajni dne 19. avg. 1913	\$392.20
Klubi dolgujejo na knjigah	133.50
Vrednost knjig na roki z 20% odbitka	335.85
Knjige pri Proletarcu	221.25
131 delnic Jugosl. del. tisk. družbe	1310.00
Dolg zveze po 3 e za jan., feb. in marec	68.97
Sprava in drugo	4.00
Skupaj imetek	2465.77

Frank Petrich, tajnik.
Za nadzorni odbor: Frank Podlipce, s. r. Filip Godina, s. r.

STONE CITY, KANS.

V naši naselbini smo zopet oživil socialistični klub, ki je radi raznih krajevnih razmer začetkom januarja prenehal s poslovanjem. Sedaj šteje klub zopet 28 članov in pričakovati je, da pristopi še lepo število. — Toliko v pojasnilo, da ne bodo ostali sodrugji mislili, da smo zaspali za večno, ali celo, da smo postali tako zavedni, kakor bi nas rad imel "Amerikanski Slovenec". Stone City živi in hoče živeti! Naprej fantje! Vaš za socializem, Mike Maček, tajnik.

Listnica upravnštva:

Z današnjo številko je prevzel upravnško mesto pri "Proletarcu" sodr. Fr. Petrich.

Razno.

Kapitalistična brezsrčnost. (Iz Stračic pri Gorici.) V tukajšnji tvornici je delal že 32 let J. S. iz Gorice. Dne 10. julija t. l. ga pokliče ravnatelj tvornice Preis k sebi in mu očita, da je pokvaril kotel bombaža ter s tem napravil "ubogi" tvrdki škodo 2000 do 2500 K. Ker si je bil J. S. svest, da ni on zakrivil škode, je hotel ugovarjati, a ni mogel — ker ga enostavno nihče ni poslušal. No, ravnatelj ga na je vendarle "potolažil" tako-le: "Ob 6. dobite vašo knjžico in pojdete proč." Ubogi delavec! P 32letni roboti so ga brez odgovedi vrgli na cesto ne da bi preiskali, kdo da je škodo zakrivil. Mož ima ženo in pet nedoraslih otrok. Dobival je po 2 K 80 v na dan! Seveda milijonarski kapitalistični firmi ni vse to nič — saj bo tvornica obstajala brez J. S. Ubogi delavec je zahteval, naj bi mu izplačali vsaj 14dnevno mezdno, a dobil je odgovor, da to ostane v poravnavo škode. Ko bi J. S. tudi res bil krivec, ali ni s svojo 32letno roboto že zdavno plačal to škodo, ker tako naporno delo pač ni plačano z 2 K 80 vinarjev na dan. Koliko tisočakov si je nagrabila tvrdka z žulji ubogega trpinca J. S! Zakaj pa ni J. S. nastopil sodno pot? Ko je J. S. vprašal svoje sodelavce, kdo od njih bi pričel njemu v prilog, je dobil odgovor, da vedo vsi, da ima prav in da ni on pokvaril bombaževine, vendar pa ne morejo iti zanj pričat — ker se boje ravnatelja g. Preisa. Ta gospod ima namreč to lepo navado, da vsakega delavca, ki upa ziniti le besede v škodo tvornice, odpusti brez odgovedi iz službe. Zara-

di tega je tudi J. S. opustil sodno pot, da ne bi spravil še druge delavske družine na cesto. Delavec! Izprevidite vendar že enkrat, kako koristno bi bilo za vas, da se organizirate vsi, da potem lahko združeni zagovarjate svoje pravice in skupno nastopate za svoje interese. Ne dajte se tako brezbrizno izkoriščati od kapitalizma, da vas na starost ne zadene usoda, kot je zadela J. S. Eden za vse, vsi za enega, to vam bodi sveto geslo!

— Avstrija in Balkan sta si najbližja soseda. Ali na Balkanu se delajo, kakor da tega ne vedo, pa pošiljajo svoja naročila industriji preko Avstrije v Nemčijo, v Belgijo, na Francosko — le v Avstriji ne ostane nič. Srbija je naročila večje število lokomotiv; sedemnajst jih dobi iz tovarne Linke Hoffmann v Vratislavi, 20 iz Borsigove tovarne v Tegu. Francosko podjetje za topove Schneider-Creuzot napravi v Krajujevu tovarno. V Belgradu ustanove nemški in belgijski kapitalisti kožarno. V Monakovem se je ustanovila s štirimi milijoni prometnega kapitala parobrodna družba "Bavarski Lloyd", ki bo vozila petroleje iz Rumunije in bo konkurirala z Donavsko parobrodno družbo. Avstrijska industrija pa gleda, kako ji jemlje tuja konkurenca zaslužek izpred nosa. Če pomislimo, kakšna je bila ves čas avstrijska politika namram balkanskim narodom, ne moremo reči nič drugega, kakor da itak ne more biti drugače. Grof Berchtold bi si bil sicer lahko mislil, če zna sploh razmišljati o takih rečeh, da bodo industrijske potrebe po končani vojni na Balkanu precej velike. Kar je vojna uničila, bo treba nadomestiti. V osvojenih krajih bo treba investicij. In militarizem se bo oglasil s svojimi zahtevami. Balkanski narodi bodo sicer vse to težko občutili, ker jih bodo indierktni davki silno pritisnili. Ali tega ne more preprečiti nobena zunanja država. Dokler nimajo na Balkanu svoje industrije dovolj razvite, bo v tujini veliko zaslužka. Avstrijska industrija bi ga zelo potrebovala. In najbrže bi šle balkanske države rajše v bližino kakor v daljavo, če jim ne bi bila soseda ves čas kazala pesti. Previdna politika bi bila to vpoštevala, pa ne bi bila odbijala Balkancev. Zdaj žanje Avstrija, kar je sejala. Izgub seveda ne bo občutil grof Berchtold, ampak občutilo jih bo delavstvo, ki ni krivo, da je bila avstrijska oficielna politika tako brez glave.

— Človeške žrtve v drugi balkanski vojni. Človeške izgube v drugi balkanski vojni so strahotne. Koliko rje mogoče doslej doognati, je izgubila srbska severna armada 5000 do 6000 mož, glavna srbska armada 25.000 mož v bitkah, razen tega je še več tisoč mož podavila kolera. Grki so izgubili 16 do 18 tisoč mož. Vse večje so izgube Bolgarov. V prvi polovici meseca julija so odposlali v bolnišnice okolo 30.000 ranjenih bolgarskih vojakov. 12 do 15.000 mož je padlo v bitki ob Bregalnici in armada generala Ivanova je izgubila v bitkah z Grki približno 20.000 mož, poleg tega so ujeli Grki 8000 vojakov. Skupne bolgarske izgube — ranjenci in mrtvi — znašajo najmanj 80.000 mož, srbske in grške od 50 do 60.000 mož. Črnogorske čete, približno 12.000 mož, ki so se bojevali s Srbi, imajo 10 odstotkov izgub. — Vojne pomlajajo narode!

— Strahotna bilanca. Glasilo sodrugov v Italiji "Avanti", prinaša podatke o izgubah italijanske okupacijske armade, okroglo 100.000 mož, od napovedi italijansko-turške vojne v Tripolitaciji. V teku 12 mesecev je padlo v bitkah 1432 mož, ranjenih je bilo 4220; podatki o ostalih 10 mesecih še manjkajo. Od početka vojne je preteklo 22 mesecev in v tem času je zbolelo 43.921 mož, mnogo od teh so poslali bolne v domovino. Za boleznimi je umrlo v tem času 2858 mož. Izgube znašajo torej skupaj — mrtvi, ranjenci, oboleli 52.431 mož. Pri tem pregledu niso všteti oni, ki so jih spravili v poljske lazarete in njih število bo precej veliko, ker je sa mo v Libiji nad 1000 postelj v lazaretih. Razen tega manjka tudi število mrtvih in ranjenecv iz bojev zadnjih desetih mesecev, ker kljub sklenjenemu miru pokajo

?? Kdo ve ???

Bivša moja soproga jo je dne 24. julija t. l. popihala z nekim — poprej pri meni stanujočim Ant. Gracermem. Pobralla sta mi ves denar in več drugih stvari. Vzela sta s seboj tudi oba moja fantička. Kam se je podal omenjeni parček, mi ni znano. Zato prosim cenjene rojake, ako izve kdo za njih naslov, naj mi ga takoj naznani, za kar dobi tudi \$5.00 nagrade.

Tu Vam je kratek opis: Anton Graecar je star 34 let, doma iz Trebnja, okraj Novomesto. Visok je nekaj čez šest čevljev, črna obrazca, trepalnice levega očesa ima nekako razgano in oko se mu vedno solzi. Najlažje ga je spoznati po njegovi komični hoji, ker hodi tako na drobno, kakor bi imel v kolennih noge zvezane.

V Zdr. državah biva kakih deset let. Govori slovensko in nekoliko angleško. Ona je stara 24 let. Njeno deklško ime je Mary Krenker. Je precej velike in drobne postave ter črnih las. Govori slovensko, nemško in angleško. Fantička sta — prvi Rudolf, star 7 let in drugi Frane, star 5 let. Oba govorita slovensko in angleško. Tukaj ta slika Vam predstavlja ženo in oba fantička. Ako kdo najde to družino, naj samo starejšega fanta vpraša. On mu bode gotovo povedal, kje so pustili svojega očeta. Prosim cenjene rojake, ako kdo ta parček zasledi, naj mi blagovolji sporočiti na moj naslov: Rudolf Pehar, Box 135 Carona, Kansas.

Vabilo na Desetletnico obstanka katere privedi

Društvo Slavija, št. 1, S. N. P. J.
dne 5. oktobra, 1911, v Pilsen Auditorium, 1661 Blue Island Ave.
Začetek točno ob 2 uri pop.

- VZPORED:**
1. Korakanje po sosednih ulicah.
 2. "Pozdrav" govori predsednik društva "Slavija", brat Mat. Kure Peter.
 3. "Slavnostna zmaga" deklamira gd. Rozi Raček.
 4. "Veteranom" govori preds. SNPJ, oziroma njegov pooblaščenec.
 5. "Hej Slovani" govori I. Zvan in J. Verščaj.
 6. "Pogled v nedolžno oko" igra godba "Sokol".
- DRUGI DEL:—Začetek ob 7. uri zvečer.**
1. "Serenada" poje Slovenski Pevski Zbor "Slovan" iz So. Chicago.
 2. "Življenje ni praznik" deklamira gd. Helena Cvenkel.
 3. Slavnostni govor govori I. Zvan in J. Verščaj.
 4. "Mornar" deklamira F. Škof.
 5. "Pogled v nedolžno oko" igra na piščalko F. Škof.
 6. Igra: "PRAVICA SE JE IZKAZALA"
- OSEBE:**
- Ferjan, krčmar brat Anton Jalovec
Krujlec, berač brat Ivan Zvanut
Peter, brat Slave Trost
Pavel, dijaka brat Frank Švab
Janez, brat Anton Pengoj
France, popotna rokodelca brat Frank Aleš
Abraham, brat Ivan Andlovic
Izak, žida-krošnjarja brat Nikolaj Mensinger
Vstopnina za osebo, 25c. Dame v spremstvu moških in korporativna društva so vstopnine prosti. Za obilno udeležbo vabi ODBOR.

topovi in puške vedno. Za kolonialno pustolovščino nad 50.000 človeških žrtev, za kapitalistično nenasitnost na tisoče pohabljenecv, na tisoče vdov in sirot.

— Še veterani niso več zanesljivi patriotje. V Lomnici pri Budjevicah je bil v gostilniški družbi veteran in ognjegasec Iv. Scholz. V družbi je bil tudi davčni eksekutor Ant. Bouda, ki je izvelkel med pogovorom vojaško medaljo ter dejal, da bi bil on prav tako lahko veteran kakor Scholz. Scholza je to ujezilo in je v svoji razburjenosti hudo razžalil — vojaško medaljo. Razžalitev je slišal orožniški stražmojster in je seveda takoj ovaldil veterana. Okrožno sodišče v Budjevicah je ob sodilo veterana Scholza zaradi razžaljenja veličanstva na sedem mesecev strogega zapora, postreženega vsak mesec enkrat s postom. Kazen je res kruta — sedem mesecev za besedo, izgovorjeno v razburjenosti. Mož bo lahko premišljeval v zaporu, da se pravi avstrijski patriot ne sme nikdar razburiti, ker v razburjenosti lahko izgovori kaj takega, kar je na las podobno njegovemu najnotrajnej-

šemu prepričanju, ki pa se je prevleklo s časom z debelo plastjo črno-želtga naidnušenja pod vplivom raznovrstnih prireditv z geslom "vse za dom in za cesarja", s kakršnimi naši vladajoči krogi tako radi "farbajo" naivne zapeljive duše.

Budimpešta. Ko sta se pred kratkim dva voznika na ulici sprla, je astopil sražnik Florijan Fischl, da pozve, zakaj se pripravata in da uraduje. Voznik Fran Karasz se je vmešal naenkrat pa ga je policist zabodel s sabljo v prsi in Karasz se je mrtev zgrudil. Na mestu se je zbrala velika množica, ki je bila silno razburjena. Fischla je moralo deset drugih policistov odpeljati, da so ga varovali ljudske jeze. Policist pravi, da je Karasz prijel njegovo sabljo in da je ravnal v silobranu.

Ali si je že vaša organizacija naročila 100 itisov "Socialistične knjižnice", katere bodete razdelili med nezavedne tovarise na prihodnji veselici. — Ako tega še niste storili, skrbite, da se to zgodi.

Milo odvajalo,

za otroke, ki ne ščiplje ali grize črev je

SEVEROV LAXOTON

Priporoča se za zdravljenje zapeke pri otrocih in drugih, ki so nežnega ustroja
Cena 25c centov.

Severove kapljice za otroke

(SEVERA'S SOOTHING DROPS)

se priporočajo kot varno in čisto zdravilo za dojenčke za olajšanje kolike, zvižavice, krčev in drugih otročjih neprilik.
Cena 25 centov.

Na prodaj so v vseh lekarnah. Ne vzemite nedomestitev. Zahtevajte Severova. Ako jih nima vaš lekarnar v zalogi, naročite jih od nas.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

CARL STROVER
Attorney at Law
Zastopa na vseh sodiščih.
St. sobe 1009
133 W. WASHINGTON STREET,
CHICAGO, ILL.
Telefon: Main 3989

ALOIS VANA
— izdelovatelj —
sodovice, mineralne vode in raznih neopojnih pijač.
1837 So. Fisk St. Tel. Canal 1406

TUJCEM priporočam svoje do bro urejeno prenočišče in restavracijo, domačinom pa svoj saloon vsem skupaj pa vse.
IG. KUŠLJAN
229—1st Ave.
MILWAUKEE, WIS

SALOON
z biljardom in kegljiščem
Poleg saloona dvorana za društvene seje, veselice itd.
John Stražišar
611 Market St., Waukegas, Ill. Phone št. 571.

M. JOVANOVIČ
84 — 6th Str. Milwaukee, Wis.
PRODAJA ŠIFKARTE.
Pošilja denar po pošti in brzojav no. Izdeluje: Obveznice — Pooblastila — Prepovedi, potrjene po notarju in ces. in kr. konzulatu.
EDINA HRVAŠKO — SLOVENSKO — SRBSKA AGENCIJA.

AVSTRO-AMERIKANSKA ČRTA.
NIZKE CENE.
Velike ugodnosti:
električna luč, izvrstna kuhinja, vino zastoj, kabine tretjiga razreda na parniku

LOUIS RABSEL
moderno urejen salun
NA 460 GRAND AVE., KENOSHA, WIS
Telefon 1199

Sledeči parniki odplujejo ob 3 uri popoldan iz New Yorka:
Argentina 28. maja
Oceanic 7. junija
Martha Washington . . 14. junija

Dr. W. C. Ohlendorf, M. D.
Zdravnik za notranje bolezni in ranocelnik.
Zdravniška preiskava brezplačno—pisatni je le zdravlila 1924 Blue Island Ave., Chicago. Ureduje od 1 do 3 pop.; od 7 do 9 zvečer. izven Chicago živeli bolniki naj pišejo slovensko.

POZORI SLOVENCII POZORI!
SALOON
s modernim kegljiščem
Sveče pivo v sodčkih in buteljnah in druge raznovrstne pijače ter umijne smodke. Potniki dobe tedno prenočišče za nizko ceno.
Potrebna točna in izborna.
Vsem Slovincem in drugim Slovincem se toplo priporoča
MARTIN POTOKAR,
1625 So. Centre Ave. Chicago

Delavec na Aurori, Minn., in tisti, kateri pridete na Auroro, ne pozabite posetiti Kovnačev "Saloon" kjer vam bode sodr. Movlan postregel s hladno in svežo pijačo in unikajimi smodkami. Delavec, podpirajte svoje organizirane tovarise.
ANA KOVAČ,
Main ulica, Aurora, Minn.

SLOVENSKI SALOON
LOUIS BEWITZ,
198 — 1st Ave., Milwaukee, Wis.
Izborna pijača, izvrstna postrežba.
Vsakdo uljudno sprejet.

M. A. Weisskopf, M. D.
Izkuslen zdravnik.
Ureduje od 10—12 predpoldne in od 7—9 zvečer. V sredo in nedeljo večer neuraduje.
Tel. Canal 476.
1842 So. Ashland ave.
Tel. residence: Lawndale 8996.

do danes najmodernejši
KROJAČ
dela obleke finih krojev po zelo zmernih cenah. Obleke zilka takoj sproti med tem, ko vi čakate.
3129 Broadway, St. Louis, Mo.

GOSPODINJE POZORI!
Priporočamo vam v prodajo vse stvari, ki spadajo v grocerijsko ali mesarsko obrt. Vse po najnižjih cenah. Na zahtevo se dovaža na dom.
G. Mamčlovich & Co.,
331 Greeve St., Conemaugh, Pa.
Tel. Con. 4050.

E. BACHMAN
1719 S. Centre Ave., Chicago, Ill.
je največja československa delavnica zastav, znakov, čepic in vseh druzstvenih potrebščin.
Zahtevajte takoj po pošti moj veliki cenik, ki ga Vam pošljem — popolnoma zastoj.

I. STRAUB
URAR
1010 W. 18th St. Chicago, Ill.
Ima vedno zalogo ur, veriže, presnov in drugih dragotin. Izvršnje tudi vsakovrstna popravila v tej stroki po zelo niski ceni.

Ako želite slovenske gramofonske plošče, Columbia gramofone zlatino in srebrnino, obrnite se na nas!
A. J. TERBOVEC & CO.
P. O. Box 25, Denver, Colo.

Važno uprašanje!
DO mi opravi
sogledje in razpisuje
Konzularne, etarokrajске sodnijske in vojaške zadeve
JAVNI NOTAR
Kaker
220 1/2 Grove st
Milwaukee, Wis.

